

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Cizinci v ČR

Natálie Uhrová

©2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Natálie Uhrová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Cizinci v ČR

Název anglicky

Foreigners in the CR

Cíle práce

Cílem BP je seznámit čtenáře se základními pojmy, jako je migrace, integrace, druhy pobytů, zaměstnávání, získání občanství. Také přiblížit problémy spojené s xenofobií, diskriminací a rasismem. Dalším cílem je analýza socio – ekonomických dopadů na regionální rozvoj. Rovněž je cílem práce analýza vlivu regionů na případný výskyt diskriminace a životních podmínek cizinců. Práce je též zaměřena na oblast azylové a migrační politiky, především občanů třetích zemí v České republice.

Metodika

Zdrojem dat budou údaje poskytnuté úřady v ČR a výsledky vlastního dotazníkového šetření. Získané údaje budou analyzovány pomocí běžných statistických metod. Pomocí Chí-kvadrát testu bude testováno zda mají regiony, které cizinci nejčastěji obývají vliv na jejich spokojenost a výskyt diskriminace. Trendová funkce bude použita k předpovědi počtu přistěhovalých migrantů z Vietnamu a Evropské unie v letech 2023-2025.

Doporučený rozsah práce

cca 40 stran

Klíčová slova

cizinci, zaměstnanost, Česká republika, migranti, azylová politika, regionalita, migrace, občanství, integrace

Doporučené zdroje informací

BARŠA, Pavel. *Politická teorie multikulturalismu*. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2003. ISBN 80-7325-020-9.

DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku : kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-039-1.

LEONTIYEVA, Yana; VÁVRA, Martin. *Postoje k imigrantům*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, v.v.i., 2009. ISBN 978-80-7330-173-6.

MATOUŠOVÁ, Milada; ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice, 2006 = Foreigners in the Czech Republic, 2006*. Praha: Český statistický úřad, 2006. ISBN 80-250-1263-8.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.

TRBOLA, Robert; RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR. I, Integrační politika*. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-19-8.

TRBOLA, Robert; RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR. II, Role zaměstnání a vybraných institucí v procesu integrace*. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-20-4.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 ZS – PEF

Vedoucí práce

RNDr. Jan Grosz

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2023

Ing. Tomáš Hlavsa, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 11. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Cizinci v ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala RNDr. Janu Groszovi, za náměty, rady a připomínky, které mi poskytl během vypracování mé bakalářské práce.

Cizinci v ČR

Abstrakt:

Práce je zaměřena na cizince ze třetích zemí, kteří pobývají na území České republiky. Především také na oblast azylové a migrační politiky, a regionální rozvoj. Předmětem studia jsou životní podmínky, zaměstnanost těchto migračních skupin, jejich sociální podmínky a problémy s pobytem v České republice. V teoretické části je vymezen pojem cizinec z právního hlediska, pojem migrace a další pojmy spojené s cizinci a danou problematikou. Dále druhy pobytových oprávnění, díky kterým mohou cizinci na území legálně pobývat a co musí splnit, aby tyto pobytová oprávnění získali. Rovněž jaké překážky se mohou vyskytovat při získávání českého občanství. Také je v teoretické části poukázáno na vzdělávání, zaměstnanost a začlenění cizinců do společnosti. V praktické části jsou uvedeny počty cizinců v České republice, analýza jeho vývoje. Získaná data z dotazníkového šetření jsou zpracována běžnými statistickými metodami.

Klíčová slova: cizinci, zaměstnanost, migrace, azylová politika, regionální rozvoj, Česká republika, vzdělávání, občanství, druhy pobytů

Foreigners in the CR

Abstract

The thesis on foreigners from third countries residing in the Czech Republic. It also focuses on asylum and migration policy, and regional development. The subject of the study is the living conditions, employment of these migrant groups, their social conditions, and problems of residence in the Czech Republic. The theoretical part defines the concept of a foreigner from the legal point of view, the concept of migration and other concepts related to foreigners and the given issue. Furthermore, the type of residence permits that allow foreigners to legally reside in the territory and what they must fulfil in order to obtain these residence permits. Also, what obstacles may be encountered in obtaining Czech citizenship. The theoretical part also highlights education, employment, and integration of foreigners into society. In the practical part, the number of foreigners in the Czech Republic, an analysis of its development is presented. The data obtained from the questionnaire survey are processed using common statistical methods.

Keywords: foreigners, employment, migration, asylum policy, regional development, Czech Republic, education, citizenship, types of residence

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce	12
2.2	Metodika	12
2.2.1	Závislost kvalitativních znaků	12
2.2.2	Kontingenční tabulky	13
2.2.3	χ^2 test nezávislosti.....	13
2.2.4	Podmínky použití χ^2 testu	13
2.2.5	Analýza časových řad.....	14
3	Teoretická východiska	15
3.1	Cizinec	15
3.1.1	Cizinecké právo	15
3.2	Občané třetích zemí	16
3.3	Občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci	17
3.4	Druhy povolení k pobytu na území České republiky	18
3.4.1	Vízum do 90 dní	18
3.4.2	Vízum nad 90 dní	19
3.4.3	Dlouhodobý pobyt.....	19
3.4.4	Trvalý pobyt	20
3.5	Udělení státního občanství.....	21
3.6	Zaměstnávání cizinců	22
3.6.1	Platné povolení k zaměstnání cizinců.....	23
3.6.2	Zaměstnanecká karta	24
3.7	Vzdělávání cizinců.....	24
3.8	Migrace	24
3.8.1	Klasifikace migrace	25
3.9	Integrace cizinců	26
3.10	Problémy spojené s integrací cizinců.....	26
3.10.1	Xenofobie	26
3.10.2	Rasismus.....	27
3.10.3	Diskriminace	27
4	Analytická část	28
4.1	Vývoj počtu cizinců v České republice v letech 2012-2022	28
4.2	Počet cizinců z Ruska, Ukrajiny a Vietnamů v letech 2012-2022 v České republice	29

4.3	Počet cizinců z Evropské unie v České republice.....	31
4.4	Cizinci podle věku a pohlaví v České republice.....	34
4.5	Zaměstnanost cizinců v České republice podle krajů.....	35
4.6	Dotazníkové šetření.....	36
4.6.1	Pohlaví.....	36
4.6.2	Věk.....	37
4.6.3	Původ.....	38
4.6.4	Země původu.....	39
4.6.5	Důvod přistěhování.....	40
4.6.6	Druh pobytového oprávnění.....	41
4.6.7	Region pobývání.....	42
4.6.8	Spokojenost v regionech.....	43
4.6.9	Vliv kraje na spokojenost cizinců pomocí Chí-kvadrát testu.....	43
4.6.10	Stěhování.....	45
4.6.10.1	Jaký kraj a proč?.....	46
4.6.10.2	Jaká země a proč?.....	47
4.6.11	Diskriminace.....	48
4.6.11.1	Vliv kraje na spokojenost cizinců pomocí Chí-kvadrát testu.....	48
4.6.12	Důvod diskriminace.....	50
4.6.13	Účel pobytu.....	51
5	Závěr.....	53
6	Seznam použitých zdrojů.....	57
6.1	Tištěné zdroje.....	57
6.2	Internetové zdroje.....	59
7	Seznam tabulek a grafů.....	62
7.1	Seznam tabulek.....	62
7.2	Seznam grafů.....	63
8	Přílohy.....	64
8.1	Příloha 1: Dotazníkové šetření.....	64

1 Úvod

V České republice se už několik let neusídľují pouze občani České republiky. Postupně zde budují své životy cizinci, kteří přichází do České republiky za lepším vzděláním, lepšími pracovními podmínkami či rodinou, která zde už sídlí. V praktické části vidíme procentuální zastoupení skupin migrantů.

Česká republika je v mnoha oblastech velmi lákavou destinací pro cizince, jak pro dovolenou, tak i na budování života. Hlavními přednostmi mohou být geografické podmínky, bezplatné vzdělání, pracovní či podnikatelské příležitosti. Země je bohatá na historické i přírodní památky a proslulá svou kulturou a kuchyní. Nejčastěji navštěvovanými městy pro turisty jsou Praha, Karlovy Vary nebo také Kutná Hora.

Postupem času se menšinová struktura menšin měnila. Nyní jsou nejčtenější menšiny Slováci, Ukrajinci, Rusové, Vietnamci a Poláci. Nezaměstnanost rok od roku stoupá, proto i přichází čím dál více cizinců.

Migranti, kteří chtějí v České republice zůstat a budovat své životy, musí postoupit adaptační proces, který je ovlivněn nejen samotnými migranty, ale také migrační politikou či regionálním rozvojem.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je seznámit čtenáře se základními pojmy, jako je migrace, integrace, druhy pobytů, zaměstnávání, získání občanství. Také přiblížit problémy spojené s diskriminací. Dalším cílem je analýza socio - ekonomických dopadů na regionální rozvoj. Rovněž je cílem práce analýza vlivu regionů na případný výskyt diskriminace a životních podmínek cizinců. Práce je též zaměřena na oblast azylové a migrační politiky, především občanů třetích zemí v České republice.

2.2 Metodika

Práce vychází z několika metod – literární rešerše, analýzy a porovnání dat a metody výzkumů. Data poskytuje Český statistický úřad, česká a zahraniční odborná literatura a výsledky vlastního dotazníkového šetření, které probíhalo online pomocí webového portálu Survio.cz. Celkem odpovědělo 100 respondentů. Data jsou dále zpracována pomocí statistických metod zabývajících se analýzou kvalitativních znaků. Dle výsledků je následně vyhodnocená současná situace. K výpočtu byl použit χ^2 test. K predikování počtu přistěhovalých migrantů z Vietnamu a Evropské unie v letech 2023-2025 byly použity lineární a nelineární trendy.

2.2.1 Závislost kvalitativních znaků

V částech různých výzkumů veřejného mínění nebo prozkoumání trhu se při provádění statistických analýz mnohdy používají znaky vyjádřené slovně neboli znaky kvalitativní. Jak u kvalitativních, tak i u kvantitativních znaků je možné testovat závislost a měřit její intenzitu. Na základě druhů znaků existují dva způsoby výpočtu. V případě, že je testována závislost alternativních znaků, jedná se o asociaci. Pokud je závislost testována u množných znaků, jedná se o kontingenci. (Svatošová, Kába, 2009)

2.2.2 Kontingenční tabulky

Kontingencí rozumíme vztah dvou nebo více kvalitativních znaků, kde minimálně jeden znak musí být množný. Při testování, zda jsou znaky nezávislé se používá χ^2 test nezávislosti, který vychází z rozdílu skutečných četností n_{ij} a četností očekávaných n_{oj} . Očekávané četnosti jsou vyjádřeny podílem součinu marginálních (okrajových) četností a celkovým rozsahem souboru. (Svatošová, Kába, 2009)

2.2.3 χ^2 test nezávislosti

Aby mohl být použit χ^2 test nezávislosti je nutné určit nulovou hypotézu H_0 . Nulová hypotéza tvrdí, že mezi znaky není závislost. Pokud se prokáže závislost znaků přijímá se alternativní hypotéza H_1 , která říká, že závislost mezi znaky existuje. Výpočet je určen vztahem:

$$\chi^2 = \sum \sum (n_{ij} - n_{oj})^2 / n_{oj}, \quad (1)$$

n_{ij} = skutečné četnosti, n_{oj} = očekávané četnosti.

Výsledné hodnoty testového kritéria se porovnávají s tabulkovými kritickými hodnotami $\chi^2_{(1-\alpha) [(k-1) (m-1)]}$, kde k určuje počet obměn prvního znaku a m udává obměny druhého znaku. Pokud bude výsledek $\chi^2 > \chi^2_{(1-\alpha) [(k-1) (m-1)]}$ dochází k zamítnutí nulové hypotézy. (Svatošová, Kába, 2009)

2.2.4 Podmínky použití χ^2 testu

Pro použití vztahu (1.1) k výpočtu, je nutné dodržet následující kritéria: podíl teoretických četností, jež jsou menší než 5, nesmí být větší než 20 % nebo žádná z četností nesmí být menší než 1. Pokud dojde k nedodržení podmínek nelze test použít přímo a je nutné sloučit slabé skupiny. Je možné sloučit sloupce i řádky, avšak musí být logické a věcně správné, aby nedošlo k ovlivnění výsledků (Pecáková, 2018).

2.2.5 Analýza časových řad

Analýzou časových řad se rozumí soubor metod stanovený k popisu časových řad. Časová řada znázorňuje chronologicky uspořádanou posloupnost dat určitého statistického ukazatele. Data jsou rozříděna podle času, díky níž je zkoumána dynamika jevů v čase, analýza příčin. Rovněž je předvídán budoucí vývoj. (Svatošová, Kába, 2009)

3 Teoretická východiska

V první části bakalářské práce jsou především vysvětleny pojmy, které jsou spojeny s podmínkami a pobytovou problematikou cizinců na území České republiky. Vymezenými pojmy jsou například cizinec, migrace, občané třetích zemí, azyl, adaptace a další.

3.1 Cizinec

Zákon o pobytu cizinců, číslo zákona 326/1999 Sb., §1, 2. odstavec, definuje pojem cizinec jako fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, počítaje v to občana Evropské unie. Základním činitelem vztahu mezi osobou a Českou republikou, rozumíme české občanství. Při vzniku tohoto vztahu dále vyplývají nároky a předpisy. Jedním z nich je právo volit nebo být zvolen. Osoba s občanstvím České republiky nesmí být donucována k opuštění země. Toto pravidlo se ovšem nevztahuje na cizince žijícího v České republice bez nabití občanství. (Šišková, 2001)

3.1.1 Cizinecké právo

Cizinecké právo je souhrn právních pravidel. Tyto pravidla vymezují cizincům jejich práva a povinnosti. V každém státě jsou rozdílná pravidla pro občany dané země a pro cizince v dané zemi. V cizineckém právu je vymezeno například nárok vstupu a setrvání cizinců v oblasti dané země. Rovněž se cizinecké právo zabývá získáváním a odnímáním státního občanství. Dále také vstupu cizinců na trh práce, podnikání, vzdělávání či sociálnímu zabezpečení. Cizinecké právo je rovněž zabývá integrací cizinců. (Čižinský, 2012)

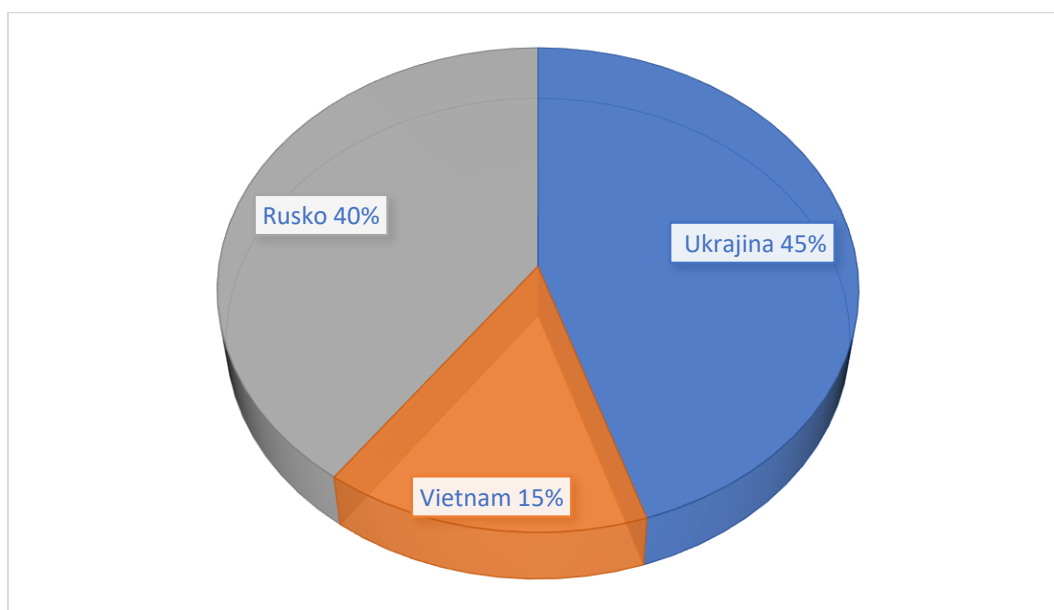
Cizinecké právo má několik odnoží. Mezi ně, se řadí ustanovení České republiky a podzákoné normy, právo EU, zakládající smlouvy. Jednou z odnoží je rovněž právo druhotné. V neposlední řadě jsou taktéž zařazeny i internacionální smlouvy. V cizineckém právu lze nalézt pobytové řady cizinců, pocházejících z oblasti třetích zemí. Rovněž cizinecké právo vymezuje občany Evropské unie, azylanty a jejich práva a povinnosti. Struktura předpisů uvádí také druhy pobytů, mezi které se řadí krátkodobý, dlouhodobý či trvalý pobyt spolu s různými účely pobytů. (Čižinský, 2012)

3.2 Občané třetích zemí

Občanem třetí země se rozumí jednotlivec, který není držitelem občanství některé ze zemí Evropské unie ani Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

V oblasti České republiky k 31.12.2021 legálně setrvalo 658 564 cizinců. Z toho 222 168 obyvatel Evropské unie, což je 34 % z celkového počtu cizinců na území. Dále 436 396 obyvatel z ostatních zemí, a to je 66 % z celkového počtu. (Český statistický úřad, 2022)

Graf 1: Nejčastěji zastoupené státní občanství cizinců třetích zemí v České republice k 31.12.2021

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad

Z grafu č.1 lze vyčíst, nejpočetněji zastoupené státní občanství občanů třetích zemí v České republice k 31.12.2021. Těmi je občanství Ukrajinské, Ruské a Vietnamské.

3.3 Občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci

Občanem Evropské unie se rozumí ten, kdo je držitelem občanství jednoho ze států Evropské unie. Těmito státy se rozumí Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko. Mimo jiné mezi tyto státy patří i Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

Rodinným příslušníkem se rozumí:

- Manžel/ka, registrovaný partner/ka
- Cizinec, který má s občanem Evropské unie trvalý partnerský vztah, kterým není manželstvím, a žije s ním ve společné domácnosti
- Dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie
- Rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje
- Potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt
- Cizinec, který je rodinným příslušníkem občana Evropské unie a ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti
- Cizinec, který je příbuzným občana Evropské unie a je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt
- Cizinec, který je příbuzným občana Evropské unie a nedokáže se sám o sebe z vážných zdravotních důvodů bez osobní péče občana Evropské unie postarat (Sdružení pro integraci a migraci, 2023)

3.4 Druhy povolení k pobytu na území České republiky

Dle právní normy Evropských společenství nařízení Rady Evropských společenství č. 539/2001¹ je určen souhrn třetích zemí. Občané daných zemí mají povinnost vlastnit při vstupu do České republiky vízum. Také je určen souhrn zemí, na které se tento předpis nevztahuje. (Český statistický úřad, 2022)

Občané zemí, na které se tato podmínka vztahuje, mohou setrvávat v oblasti České republiky krátkodobě na základě víza na 90 dní. V případě pobývání na území více jak 90 dní musí si zažádat o dlouhodobé vízum, které se vydává až na dobu 1 roku. Na vízum s platností až 1 roku navazuje dlouhodobý pobyt. Dlouhodobý pobyt je vydáván na delší dobu jak 1 rok a lze ho prodloužit. (Český statistický úřad, 2022)

Tabulka 1: Počet cizinců podle kategorií pobytů v České republice k 31.12.2021.

Druh pobytu	Počet cizinců k 31.12.2021
Azyl	2 285
Dlouhodobé vízum	9 170
Pobyt nad 12 měsíců	649 394
Trvalý pobyt	320 534

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad

Z tabulky č.1 lze vyčíst počet cizinců v České republice k 31.12.2021 podle druhu pobytu. Nejzastoupenějším druhem pobytu je pobyt nad 12 měsíců. Na druhém místě je v zastoupení trvalý pobyt.

3.4.1 Vízum do 90 dní

Krátkodobá víza do 90 dní se využívají čím dál častěji nejen pro turistiku, pro kterou jsou primárně určeny, ale také pro osoby, kteří využívají vízum ke vstupu do České republiky

¹Nařízení rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni

a následného sezónního zaměstnání. „Česko nemá žádná speciální víza či povolení pro krátkodobější sezónní práce cizinců.“ (Drbohlav, 2010, s.37)

Krátkodobé neboli také schengenské vízum opravňuje cizince ke vstupu a následného pobývání v oblasti daných států schengenského prostoru na dobu, které je ve vízu vyznačena, nejdéle však 90 dnů. Uděluje se pro jeden vstup, pro dva vstupy nebo jako letištní průjezd. Lze v ojedinělých případech udělit vízum s omezenou platností v daném státě. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2022)

Při překročení limitu 90 dní v každých 180 dnech cizinec musí opustit oblast schengenského prostoru v období 180 dní. (Koldinská a další, 2016)

Od 11. června 2017 jsou občani vlastníci státní občanství Ukrajiny osvobozeni od vízové povinnosti v oblasti schengenského prostoru. Toto povolení ale platí výhradně pro občany Ukrajiny, kteří jsou zároveň držiteli biometrického pasu, což je cestovní doklad se strojově čitelnou zónou obsahující biometrické prvky, a lze ho využít jen v případě krátkodobého setrvání na území. Tento režim se nazývá bezvízový, lze ho uplatnit pouze pro turistické účely. V případě pobytu za úmyslem zisku je třeba žádat standardně o povolení. (Generální konzulát České republiky ve Lvově, 2022)

3.4.2 Vízum nad 90 dní

Vízum nad 90 dní neboli dlouhodobé vízum opravňuje cizince k setrvání na území České republiky na období déle jak 90 dní, maximálně však na 1 rok. Definice pobytu nad 90 dní provádí členské státy, v České republice je modifikován českým právním řádem². O dlouhodobé vízum žádá cizinec, která chce na území České republiky pobývat déle jak 3 měsíce. Mezi účely pobytu se řadí například kulturní, studium, podnikání, sloučení rodiny a pozvání. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2013)

3.4.3 Dlouhodobý pobyt

Cizinec má možnost žádat o dlouhodobý pobyt na území České republiky na pracovišti Odboru azylové a migrační politiky, v případě že je již držitelem dlouhodobého víza.

² Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, § 17b.

V případě, že nemá na území České republiky žádné povolení k dlouhodobému vízu, musí podat žádost na zastupitelském úřadě, obdobně jako žádost o vízum nad 90 dní. Pokud má držitel dlouhodobého víza na území České republiky v úmyslu setrvávat na území delší období jak 1 rok, může žádat o dlouhodobý pobyt za stejným či jiným účelem, na který má nárok. Při podání žádosti předloží obdobné dokumenty, jako u víza nad 90 dní. Žádost musí být předložena nejprve 120 dní a nejpozději poslední den platnosti víza nad 90 dní. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2022)

Žádost o dlouhodobý pobyt nemusí být vždy povolena, a to z příčin určených zákonem. Jednou z příčin jsou lživé uvedené informace, zápis v evidenci nežádoucích osob a jiné.³ (Koldinská, a další, 2016)

Mimo dlouhodobých pobytů za různými účely, je možné žádat o podobné typy povolení k dlouhodobým pobytům. Mezi ně se řadí zaměstnanecká nebo modrá karta. Tyto druhy pobytů slouží k dlouhodobému pobývání na území za účelem zaměstnání. (Koldinská, a další, 2016)

3.4.4 Trvalý pobyt

Žádost o trvalý pobyt na území České republiky mohou podat občané třetích zemí, ve chvíli, kdy setrvávají na území České republiky delší dobu jak 5 let. K tomu, aby získali povolení k trvalému pobytu je také nutno doložit zajištění finančních prostředků ve výši odpovídající k žádosti o trvalý pobyt. (Ministerstvo vnitra, 2022)

Předložení dokumentů k žádosti o trvalý pobyt je možné udělat na Odboru azylové a migrační politiky dle adresy místa pobytu cizince. K nezbytným dokumentům žádosti se řadí formulář žádosti, cestovní doklad, doklad potvrzující zajištění finančních prostředků, doklad o zajištění ubytování, doklad prokazující nutnou znalost českého jazyka, výpis z evidence rejstříku trestů, fotografie. Dokument prokazující znalost českého jazyka, musí osvědčovat znalost na úrovni A2. Tento dokument nemusí předkládat osoby, které nedovršily věk 15 let nebo jim je více jak 60 let. Rovněž jedinci, kteří studovali na střední

³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, § 56 důvody neudělení dlouhodobého pobytu

nebo vysoké školy. Dokument není vyžadován také od těch, kteří složili jinou obecně uznávanou zkoušku z českého jazyka. (Koldinská, a další, 2016)

Rozhodnutí o schválení či zamítnutí žádosti o povolení k trvalému pobytu vystavuje Ministerstvo vnitra České republiky. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2018)

3.5 Udělení státního občanství

Do 31.1.2013 upravovaly státoobčanské právo v České republice dva zákony: (Baršová, 2004)

1. Zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, který upravuje nabývání občanství narozením a udělením, také stanovuje, kde z bývalých československých občanů měl nárok na občanství České republiky ke dni jejího vzniku. Občané Slovenska, kteří žijí trvale od rozpadu státu na území České republiky, mohou prohlášením získat občanství.
2. Zákon č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů, který umožňuje vrácení občanství zahraničním krajanům, kteří občanství přišli v době od 25. února 1948 do 28. března 1990 a splňují i ostatní podmínky.

1.1.2014 nabyly účinnosti zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o přeměně některých ustanovení, a zároveň zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky a zákon č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů se zneplatňuje. Existuje několik způsobů nabytí státního občanství: (Ministerstvo vnitra České republiky, 2022)

1. **Narození** – pokud novorozeně má alespoň jednoho z rodičů, který je státním občanem České republiky, získává rovněž státní občanství České republiky. Tato zásada se nazývá *uis sanguinis*. Na rozdíl od států jako je Velká Británie, Kanada nebo Spojené státy americké, které se řídí zásadou *uis soli*, kde k získání občanství stačí pouze narození na daném území.

2. **Určení otcovství** – „Ze zákona nabývá státní občanství České republiky dítě, k němuž určil otcovství souhlasným prohlášením učiněným s matkou dítěte státní občan České republiky, pokud je matka dítěte: občankou členského státu Evropské unie, občanskou

Švýcarské federace, občankou státu, který je smluvní stranou Dohody o evropském hospodářském prostoru (Norsko, Island, Lichtenštejnsko), apatridou, občankou jiného než shora uvedeného státu a má povolen trvalý pobyt na území České republiky.“

3. **Osvojení** – pokud je alespoň jeden z osvojitelů dítěte občanem České republiky, dítě nabývá České občanství dnem adopce.

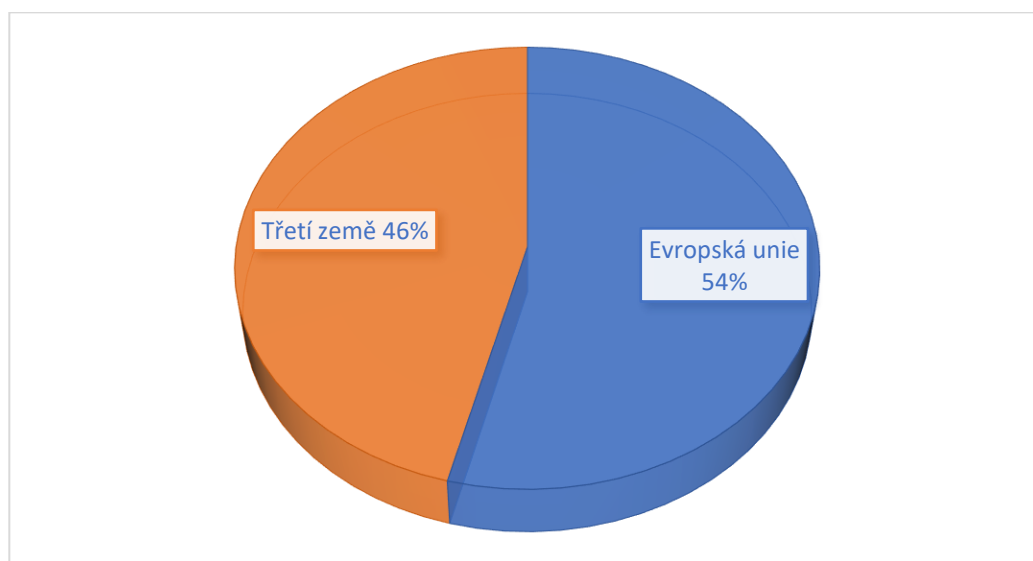
4. **Nalezení na území České republiky** – pokud je na území nalezeno dítě mladší 3 let, u kterého se nezjistí totožnost, získá státní občanství České republiky dnem nalezení, v případě, že se do 6 měsíců neprokáže, že nabylo občanství jiného státu

5. **Svěření do ústavní, pěstounské péče** – nyní dle nové právní úpravy je možnost dvojího občanství či více státního občanství, na rozdíl od principu jediného občanství, kdy si osoby žádají o udělení českého občanství mohou nechat i dosavadní občanství (Ministerstvo vnitra České republiky)

3.6 **Zaměstnávání cizinců**

Zaměstnávání cizinců upravuje zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Občané Evropské unie, tedy Belgie, Bulharska, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Chorvatska, Irska, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Maltu, Německa, Nizozemska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Španělska, Švédsko, Evropského hospodářského prostoru, Švýcarska a jejich rodinní příslušníci dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti nejsou pokládáni za cizince a dle příslušného ustanovení mají obdobnou pozici jako státní příslušníci České republiky, a proto mají tedy v České republice volný vstup k trhu práce. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2022)

Graf 2: Počet legálně zaměstnaných cizinců v České republice k 31.12.2021

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad

V grafu 2 lze vidět poměr zaměstnaných cizinců, kteří pocházejí ze třetích zemí a cizinců, kteří pocházejí z Evropské unie k 31.12.2021. Cizinců z třetích zemí, kteří mohou legálně pracovat na území České republiky se vyskytuje 368 851. Cizinců, kteří pochází z Evropské unie je o 9 % více, tedy 435 401. Což znamená, že nejvíce zaměstnaných cizinců v České republice jsou členi Evropské unie.

3.6.1 Platné povolení k zaměstnání cizinců

Povolení k zaměstnání je oprávněn vydat Úřad práce, který může vydat toto povolení na pracovní místo, které je hlášené zaměstnavatelem jako volné. Pracovní místo musí být nejen volné ale také ho nelze obsadit jinak s ohledem na požadovanou kvalifikaci nebo dostatek pracovních sil.

Cizinec může také získat povolení k zaměstnání s ohledem na situaci na trhu práce, který bude sezonním zaměstnancem po dobu šesti měsíců v kalendářním roce. Avšak musí mezi jednotlivými zaměstnáními uplynout doba minimálně 6 měsíců.

Pokud cizinec požádal na území České republiky o udělení mezinárodní ochrany nemá nárok na povolení k zaměstnání po dobu 12 měsíců ode dne podání této žádosti.

Rovněž pokud cizinec nespĺňuje některou z podmínek stanovených zákonem o zaměstnanosti, nemůže mu být povolení k zaměstnání vydáno. (Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015)

3.6.2 Zaměstnanecká karta

O kartu, která opravňuje cizince k zaměstnání lze žádat na ambasádě České republiky v dané zemi, ze které pochází. Zákon vydal novelu, která zavedla Zaměstnaneckou kartu, získala platnost dne 24. června 2014. Zaměstnanecká karta má 2 druhy povahy:

- Duální – to znamená, že držitel tohoto druhu zaměstnanecké karty získává povolení jak k pobytu, tak i k zaměstnání
- Neduální – držitel neduální zaměstnanecké karty má možnost pouze pobytu, nikoli zaměstnání, aby získal rovněž povolení k zaměstnání musí být zaměstnán na pozici, která je uvedena v centrální evidenci volných pracovních míst, další podmínkou je pracovní smlouva nebo dohoda o pracovní činnosti (Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců v platném znění)

Zaměstnanecká karta je vystavována na konkrétní pracovní místo. Toto pracovní místo eviduje Ministerstvo práce a sociálních věcí v centrální evidenci volných pracovních míst. Ty jsou zaplňovaná vlastníky zaměstnaneckých karet. (Boušková, a další, 2018)

3.7 Vzdělávání cizinců

Tak jako občané České republiky mají právo na vzdělání. Stejně právo náleží i cizincům podle Listiny základních práv a svobod. Cizinci pocházející z Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají stejné podmínky ke vzdělání a školským službám jako státní občané České republiky. Rovněž mají přístup k předškolnímu, základnímu, uměleckému a jazykovému vzdělání osoby tzv. třetích zemí. V případě, že jsou držiteli povolení k pobytu na 90 dnů, jsou azylanty, pobývají na území za účelem výzkumu a osoby využívající mezinárodní, doplňkové i dočasné ochrany. (Český statistický úřad, 2014)

3.8 Migrace

Pojmem migrace rozumíme přemístění jedinců i skupin v prostoru. Působí na sociální změny. Rovněž i na kulturní přeměny obyvatel na veškerých úrovních. Migrace roste následkem růstu vývoje ekonomiky. Je možné ji zaznamenat jako krátkodobou, dlouhodobou, trvalou nebo opakovanou. Ministerstvo vnitra České republiky zodpovídá za

koordinaci integrace cizinců a uděluje povolení k pobytu či azyl. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2022)

Kromě pojmu migranti, se také vyskytuje pojem národnostní menšina, který je vymezen zákonem jako „*společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo*“ (zákon č. 273/2001 Sb.). Sociologie národnostní menšinu definuje jako skupinu státních příslušníků, kteří se cítí v nevýhodě oproti majoritní společnosti. (Leontiyeva, a další, 2009)

3.8.1 Klasifikace migrace

Migraci klasifikujeme z různých úhlů pohledu:

1.Směr – migrace může být vnitřní či vnější. Vnitřní migrace znamená, že se jedinec přesouvá v rámci jednoho státu. Zatímco vnější migrace je přemístění mezi státy nebo kontinenty.

2.Motiv – motiv může být přírodní, v případě přírodního motivu se jedná o vynucenou migraci, ke které migranty donutí ekologické podmínky a stav životního prostředí, které neumožňují dále pobývat na daném území. Dalším motivem je motiv pracovní, jehož výsledkem je pohyb obyvatelstva z ekonomických důvodů. Především za účelem zlepšení životních podmínek. Rodina a domácnost je motivem ke sloučení rodiny. Jako posledním motivem je politický motiv, což může být v důsledku změny politického režimu, ideologické konfrontace nebo politického konfliktu.

3.Vůle – migrace z tohoto pohledu může být nucená či dobrovolná. Mezi nucenou migraci řadíme politické a vojenské konflikty, nezaměstnanost.

4.Čas – migrace jsou obchodní, rekreační a jiné výlety, které jsou nepravidelné a probíhají v různých směrech. V současné moderní době se tento typ migrace rozšiřuje vysokou rychlostí. Můžeme rozlišovat kyvadlové, sezónní nebo dočasné migrace. (Kaz'mina O.E., 1994)

5.Forma – dělíme migraci na organizovanou a neorganizovanou. Organizovaná migrace se provádí za účasti a pomoci státu. Organizovaná migrace byla široce využívána

v praxi v sovětském svazu, v letech 1950-1960 značné pracovní síly byly zaslány do oblastí severního Kazachstánu a Jižní Sibíře pro územní rozvoj. (Pavlenok, 1988)

3.9 Integrace cizinců

Integrací rozumíme proces s rychlou evolucí, jež se vkládá do vícero oblastí. Rovněž rozhoduje o zachování sociální jednotě a ekonomického rozvoje země. V procesu integrace je začleněna kompletní majoritní společnost včetně cizinců, je nutné, aby měla přínos nejen pro cizince, ale rovněž i pro majoritu. Aby došlo k omezení problémů ve vzájemných vztazích, stává se nezbytnou součástí si uvědomit pozitivní dopady integrace a oboustranně se pochopit a vážít si sebe. Nutnou součástí integrace je začlenění cizinců do společnosti, redukování distancování od majoritní společnosti a zabránit vzniku uzavřených komunit. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2022)

3.10 Problémy spojené s integrací cizinců

3.10.1 Xenofobie

Xenofobie je dle sociologů a filozofů definována jako: Strach z toho, kdo přichází z ciziny, z cizího prostředí, mimo vlastní sociální útvar. Nenávist spojuje množství rozmanitých představ, pro které definovala podstaty xenofobie. Příkladem je rasismus, šovinismus, nacionalismus a další. Xenofobie není ukotvena v právu, jelikož se jedná o osobní a svobodný názor jedince, uplatňující se v demokratické republice. Je schopná vyvolat aktivní chování, které už je předmětem právních úprav. (Šišková, 1998)

Přijetí cizinců v majoritní společnosti xenofobie často ovlivňuje. V xenofobní společnosti většina vnímá přijetí migrantů jako hrozbu, cizinci jsou považováni za vetřelce a jejich příchod za invazi. (Di Cesare, 2020)

3.10.2 Rasismus

Rasismus lze chápat jako soustavu názorů, jejíž původ vzniká z obavy z cizího, napojuje se tedy na xenofobii a formuje ji ideologickou nadstavbu. Podstatou pro rasismus je idea o fyzickém a duševním rozdílu mezi rasami. Rasismus se zabývá tím, že už od dávných dějin bylo lidstvo členěno na nižší a vyšší rasy. Veškeré představy o tom, že vyšší rasy jsou vládcí, nositeli, tvůrci pokroku, a naopak nižší rasy nejsou schopny tvořit kulturu, a jejich posláním je být vedeny. Rasismus v dějinách sloužil jako prostředek k expanzi, kontrole, agresivní chování a vykořisťování. (Šišková, 1998)

3.10.3 Diskriminace

Rasová diskriminace se stal výsledkem rasismu. (Šišková, 1998)

Diskriminaci lze popsat, jako rozdílný přístup ke skupinám občanů dané věkové kategorie, pohlaví, rasového nebo etnického původu nebo uznávajícím určitého náboženství. (Matoušek, 2003)

Sexuální obtěžování je rovněž považováno za diskriminaci. Neumannová ve své knížce popisuje dvě formy migrace:

1. Diskriminace přímá
2. Diskriminace nepřímá

Diskriminaci přímou lze chápat jako nevhodné chování k jedinci nebo více lidem oproti k jinému jedinci či osobám. Toto zacházení je ve většině případů způsobeno cizinců rasou, etnickým původem či náboženstvím. Není obtížné rozeznat přímou diskriminaci. Jedinci si jsou ve většině případů vědomi svého neoprávněného znevýhodnění vůči ostatním. Oproti diskriminaci nepřímé, která není snadno rozeznatelná. Diskriminace nepřímá počíná v případě užití předpisu, či ustanovení, který ovšem staví do nevýhodné pozice skupinu lidí oproti převládající většině. Můžou to být ženy, Romové, Asiaté či osoby jiné sexuální orientace a další. Diskriminace se vyskytuje nejen ve sféře soukromé, jako je zaměstnání, ale také ve sféře veřejné správy, kde se diskriminace dopouštějí v nemocnicích či školách. (Neumannová, 2006)

4 Analytická část

Analytická část se zaměřuje na vývoj migrace v České republice v letech 2012-2022. Je zkoumán, jak vývoj migrace cizinců z celého světa, tak i samostatný vývoj migrace cizinců z Ukrajiny Ruska a Vietnamu. Dále se zaměřuje na spokojenost cizinců s ekonomickým a sociálním životem.

Dotazníkového šetření se zúčastnila vybraná skupina cizinců či nyníjších občanů České republiky s původem v cizině.

4.1 Vývoj počtu cizinců v České republice v letech 2012-2022

Tabulka 2: Počet cizinců v ČR

ROK	POČET K 31.12.	ABSOLUTNÍ PŘÍRŮSTEK	KOEFICIENT RŮSTU	RELATIVNÍ PŘÍRŮSTEK (%)
2012	438 213	x	x	x
2013	441 536	3 323	1,008	0,758
2014	451 923	10 387	1,024	2,352
2015	467 562	15 639	1,035	3,461
2016	496 413	28 851	1,062	6,171
2017	526 811	30 398	1,061	6,124
2018	566 931	40 120	1,076	7,616
2019	595 881	28 950	1,051	5,106
2020	634 790	38 909	1,065	6,530
2021	660 849	26 059	1,041	4,105
2022	1 116 154	455 305	1,689	68,897
PRŮMĚR	581 551	67 794	1,111	11,112

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad

Jak můžeme vidět v tabulce č. 2 počet cizinců v České republice se od roku 2012 podstatně zvyšoval. S výjimkou v roce 2013, kdy byl přírůstek nejnižší. Počet cizinců vzrostl pouze o 0,758 %, což bylo 3 323 cizinců. V dalších letech byl přírůstek podstatně vyšší, v průměru o 11,112 %, což odpovídá počtu 67 794 cizinců. Avšak v roce 2019 byl počet přibývajících cizinců nižší oproti roku předešlému, stejná situace nastala v roce 2021. Nejvyšší počet cizinců v České republice zaznamenáváme v roce 2022, a to až o 68,897 %. Důvodem tak velkého nárůstu bylo vypuknutí války na území Ukrajiny. Ve chvíli kdy vypukl válečný konflikt hranice České republiky byly uprchlíkům z Ukrajiny plně otevřené

což vysvětluje, že pro uprchlíky byla Česká republika jedna ze zemí, kam utíkali před válkou.

4.2 Počet cizinců z Ruska, Ukrajiny a Vietnamů v letech 2012-2022 v České republice

V dalším sledování jsou porovnávány přírůstky cizinců v České republice ze třetích zemích. Jsou to cizinci z Ruska, Ukrajiny a Vietnamu. Migrace cizinců z těchto třetích zemích je sledována proto, že je nejzastoupenější v České republice.

Tabulka 3: Počet cizinců z Ruska, Ukrajiny a Vietnamu v letech 2012-2022

ROKY	CIZINCI Z RUSKA	CIZINCI Z UKRAJINY	CIZINCI Z VIETNAMU
2012	33 281	112 647	57 360
2013	33 415	105 239	57 406
2014	34 685	104 388	56 666
2015	34 972	106 019	56 958
2016	35 987	110 245	58 080
2017	36 840	117 480	59 808
2018	38 223	131 709	61 143
2019	38 207	145 518	61 952
2020	41 907	165 654	62 884
2021	45 365	196 875	64 851
2022	43 498	636 282	66 340

Zdroj:vlastní zpracování, ČSU

V tabulce 3 jsou uvedeny data, jak se vyvíjel počet přistěhovalých migrantů v letech 2012–2022 z Ruska, Ukrajiny a Vietnamu. Migrace cizinců z Ruska začala klesat od roku 2022. Příčinou poklesu je jednoznačně válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou, který vypukl 24. února 2022. Ruští občané, kteří neobývali Českou republiku na základě dlouhodobého povolení k pobytu měli zákaz vstupu na území, který přetrvává dodnes. Naopak počet migrantů z Ukrajiny po vypuknutí války výrazně stoupl. Ukrajinským migrantům byl umožněn vstup na území České republiky bez jakéhokoliv povolení k pobytu. Tím je způsoben rapidní nárůst uprchlíků. Ukrajínští občané, kteří uprchli do České republiky z důvodu války získali povolení k pobytu nazývané dočasná ochrana či vízum

strpění, které se prodlužuje až do doby, kdy situace na území Ukrajiny bude příznivá pro klidný život. Jelikož je počet přibývajících migrantů z Ruska a Ukrajiny nestabilní a ovlivněný válkou, nelze momentálně predikovat příbytek pro další roky. Avšak jak lze vidět v tabulce přírůstek cizinců z Vietnamu je možno považovat za stabilní a lze predikovat počet migrantů v letech 2023-2025.

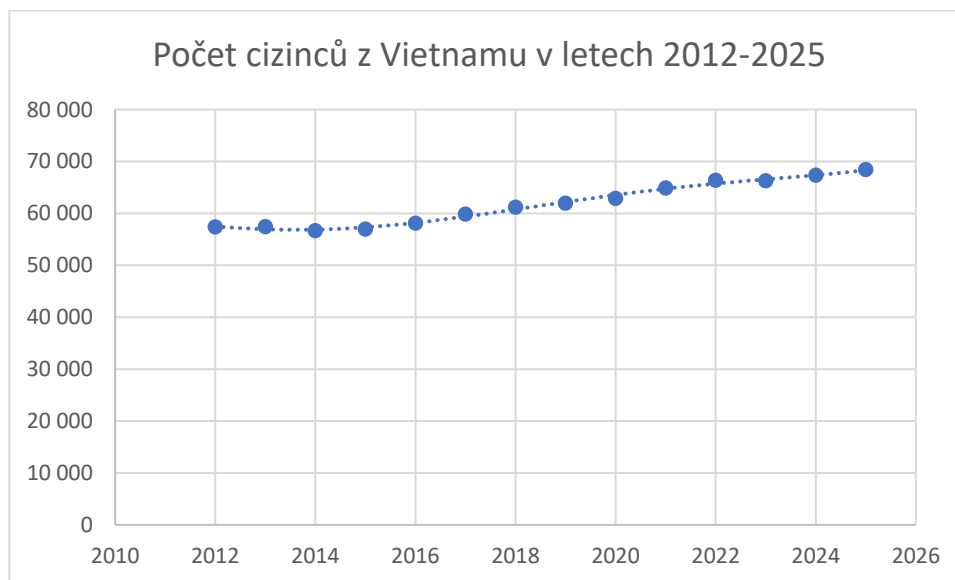
Tabulka 4: Predikce počtu cizinců pomocí trendové funkce v letech 2023-2025

ROKY	CIZINCI Z VIETNAMU
2012	57 360
2013	57 406
2014	56 666
2015	56 958
2016	58 080
2017	59 808
2018	61 143
2019	61 952
2020	62 884
2021	64 851
2022	66 340
2023	66 250
2024	67 311
2025	68 388

Zdroj: vlastní zpracování, ČSU

V tabulce 4 je uveden počet cizinců z Vietnamu od roku 2012 až do roku 2022, které jsou získány z databáze Českého statistického úřadu. Jak lze vidět vývoj počtu migrantů je stabilní bez jakýkoliv velkých výkyvů. I přes menší pokles v letech 2014 a 2015 počet nikdy neklesl pod 56 000 migrantů. Od roku 2023 do roku 2025 byla provedena predikce přírůstku pomocí trendové funkce. Na základě predikování počet migrantů poroste bez jakýkoliv větších výkyvů. K trendové funkci byl vytvořen následující graf. Pro migranty z Vietnamu je Česká republika lukrativní zemí nejen kvůli pracovním příležitostem ale také protože mají možnost dosažení vzdělání na středních školách a univerzitách.

Graf 3: Nelineární trendová funkce

Zdroj: vlastní zpracování

Svislá osa znázorňuje počet migrantů na území České republiky pocházejících z Vietnamu. Vodorovná osa znázorňuje pozorované roky.

Výsledkem trendové funkce je polynommická 5stupňová spojnice trendu s rovnicí:

$$y_t = 0,157x^5 - 4,874x^4 + 37,093x^3 + 140,07x^2 - 1185,4x + 58527,$$

kdy $R^2 = 0,9523$.

Předpověď ukazuje, že křivka má stoupající tendenci, počet migrantů by v letech 2023-2025 neměl klesnout pod 66 000. Jelikož množství pracovních příležitostí v České republice roste je pochopitelné, že počet migrantů se bude zvyšovat.

4.3 Počet cizinců z Evropské unie v České republice

Tak jako byly pozorovány přírůstky cizinců z Ruska, Ukrajiny a Vietnamu, tak následně byly sledovány rovněž počty migrantů z Evropské unie. Neboť jsou přírůstky stabilní bez zvláštních výkyvů a mají stoupající tendenci lze predikovat nárůstky migrantů v letech 2023-2025

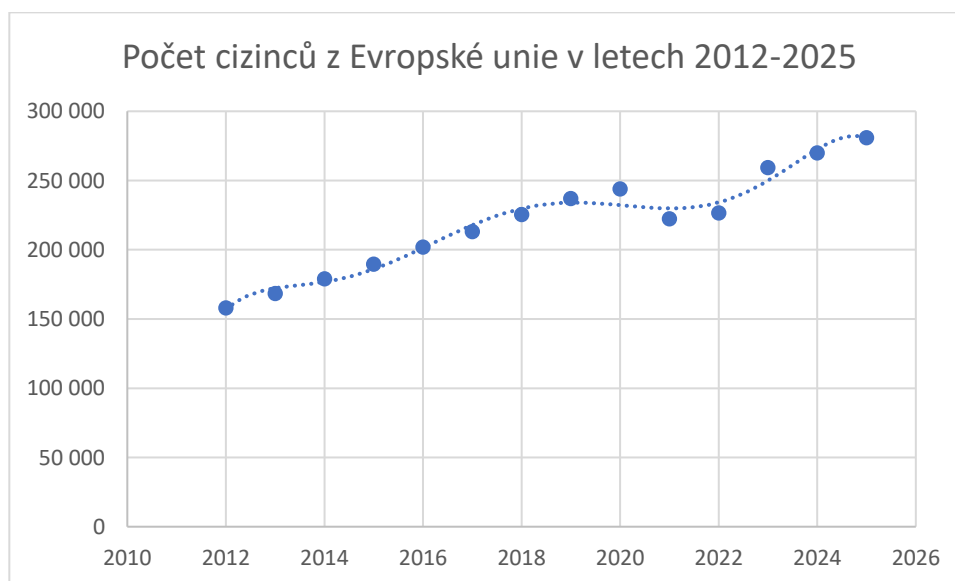
Tabulka 5: Počet cizinců z EU v letech 2012-2022 s predikcí pomocí trendové funkce v letech 2023-2025

ROKY	CIZINCI Z VIETNAMU
2012	157 927
2013	168 217
2014	178 864
2015	189 533
2016	201 878
2017	213 010
2018	225 400
2019	236 960
2020	243 857
2021	222 168
2022	226 426
2023	259 264
2024	269 847
2025	280 862

Zdroj: vlastní zpracování, ČSU

Jak lze vyčíst z tabulky 5 počet migrantů z Evropské unie každým rokem stoupá. Cizinci pocházející ze zemí Evropské unie nepotřebují k překročení hranic žádné povolení, tedy mají nejjednodušší vstup na území České republiky. Mimo roky 2021 a 2022, kdy byl zaznamenán malý pokles počtu přistěhovalých migrantů, každoročně počet stoupá. Jak již bylo zmiňováno v roce 2021 vypukl válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou. Od této chvíle byla Česká republika otevřená pro vstup uprchlíků. Na základě této skutečnosti mohlo dojít ke zpomalení migrace ze zemí Evropské unie. Predikce ukazuje, že pokud nenastane zásadní situace, která by mohla ovlivnit migraci cizinců, počet bude stále stoupat. K trendové funkci byl vytvořen následující graf.

Graf 4: Nelineární trendová funkce

Zdroj: vlastní zpracování

Svislá osa znázorňuje počet migrantů na území České republiky pocházejících z Evropské unie. Vodorovná osa znázorňuje pozorované roky.

Výsledkem trendové funkce je polynomičká 6stupňová spojnice trendu s rovnicí:

$$y_t = -2,76x^6 + 121,21x^5 - 2015,5x^4 + 15827x^3 - 60104x^2 + 111686x + 91180,$$

kdy $R^2 = 0,9761$.

Předpověď ukazuje, že křivka má stoupající tendenci, počet migrantů by v letech 2023-2025 neměl klesnout pod 259 000. Protože se Česká republika spolu s dalšími zeměmi nachází téměř ve středu Evropy, je pochopitelné, že je pro občany ostatních států Evropské unie snadno dostupná.

4.4 Cizinci podle věku a pohlaví v České republice

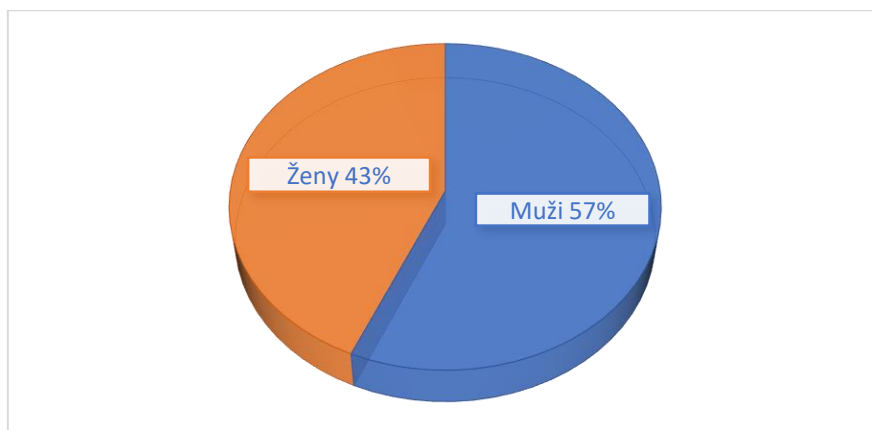
Tabulka 6: Počet cizinců podle věku a pohlaví v České republice k 31.12.2021

VĚK	CELKEM	Z TOHO ŽENY	Z TOHO MUŽI
0-14 let	69 663	33 873	35 790
15-64 let	552 892	235 267	317 625
65 let a více	36 009	17 228	18 781
CELKEM	658 564	286 368	372 196

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad

V tabulce 6 jsou uvedena data cizinců s dlouhodobými a trvalými pobyty, nikoli azylantů. Z tabulky lze vyčíst, že větší poměrnou částí populace jsou muži, a to počtem 372 196, oproti ženám, které se čítají na území v počtu 286 368 z celkového počtu cizinců. Toto rozložení vidíme i v následujícím grafu č.5.

Graf 5: Poměr cizinců mužů a žen v České republice

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad

Jak lze vyčíst z grafu 5 na území České republiky migrovalo více mužů než žen. To může být způsobeno tím, že muži mají obecně více pracovních možností než ženy. Tedy si v České republice spíše dokážou najít zaměstnání než ženy. Mohou se uplatnit jak v manuálních pracích, tak rovněž v administrativním oboru. Ženy mají menší uplatnění v manuálních pracích. Avšak to nemusí být jediný důvod, proč migruje více mužů než žen. Vzhledem k tomu, že ve většině případech migrují muži, kteří mají v rodné zemi již založenou rodinu a snaží se zlepšit jejich životní situaci. Je pochopitelné, že by bylo pro některé ženy

zdlouhavé a obtížné zařizování povolení k pobytu a stěhování s dětmi. Proto zůstávají v rodné zemi a pečují o děti.

4.5 Zaměstnanost cizinců v České republice podle krajů

Tabulka 7: Přehled zaměstnanosti cizinců podle krajů v letech 2015–2022

ROK	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PRAHA	407 106	468 517	559 582	658 519	715 651	741 967	804 252	904 983
STŘEDOČESKÝ KRAJ	61 678	73 987	87 904	102 131	111 029	118 908	133 690	148 625
JIHOČESKÝ KRAJ	13 472	16 015	18 181	21 904	23 541	26 422	28 864	34 289
PLZEŇSKÝ KRAJ	34 732	42 631	51 901	59 933	63 570	68 670	75 830	83 737
KARLOVARSKÝ KRAJ	10 579	13 249	15 453	17 026	17 639	18 966	20 562	23 715
ÚSTECKÝ KRAJ	15 116	17 833	21 018	25 773	27 931	30 287	30 468	35 238
LIBERECKÝ KRAJ	13 814	15 159	17 841	20 118	21 708	23 550	24 905	27 458
KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ	12 827	17 141	20 355	23 592	25 040	25 869	27 197	32 380
PARDUBICKÝ KRAJ	12 747	16 496	19 404	23 454	26 525	26 874	28 339	32 132
KRAJ VYSOČINA	7 343	9 313	11 822	13 705	14 103	15 344	17 438	21 093
JIHOMORAVSKÝ KRAJ	44 623	52 072	58 959	66 373	71 890	77 631	85 518	100 417
OLOMOUCKÝ KRAJ	8 088	9 748	11 632	12 951	13 537	13 995	14 973	18 463
ZLÍNSKÝ KRAJ	8 711	9 967	11 628	13 215	15 010	15 412	16 926	21 129
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	21 234	24 036	27 646	32 345	34 461	34 453	35 032	43 102

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad

Jak je možno v tabulce 7 vidět největší počet zaměstnaných cizinců ve všech porovnávaných letech je v Praze. V roce 2022 bylo zde necelý 1 milión cizinců. Kraj, který má hned po hlavním městě Praze nejvíce zaměstnaných cizinců, je kraj Středočeský s počtem 148 625 cizinců v roce 2022. V této tabulce jsou zahrnuti cizinci s platným povolením k zaměstnání, zaměstnaneckou kartou, modrou kartou a ti, kteří jsou evidováni na krajských pobočkách Úřadu práce, jako cizinci vlastníci živnostenské oprávnění. Není divu, že právě v Praze je čítáno nejvíce pracujících migrantů. Je zde daleko více pracovních příležitostí a možnostech uplatnění v téměř všech oborech oproti ostatním regionům. Zároveň jsou v Praze hned 4 specializované úřady, kde mohou cizinci realizovat povolení k pobytu za účelem zaměstnání.

4.6 Dotazníkové šetření

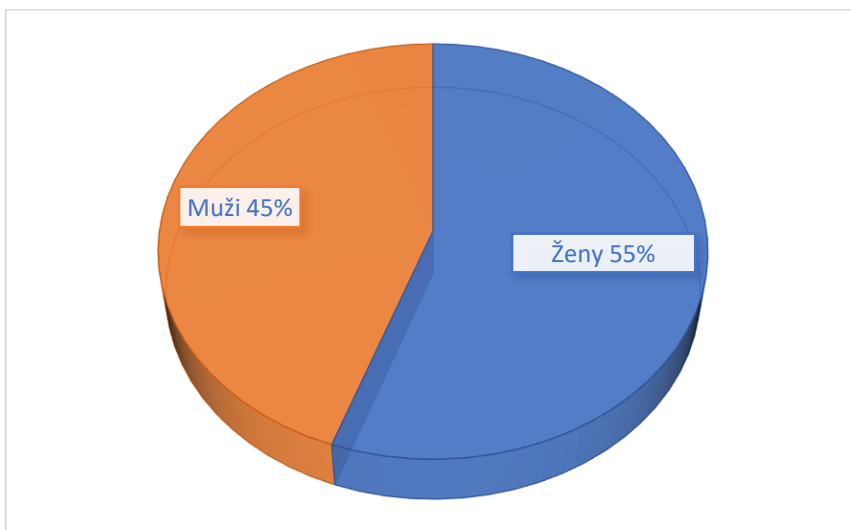
Dotazníkové šetření bylo vytvořeno na webové stránce Survio, a bylo vyplňováno přes sociální sítě a emaily. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak jsou cizinci spokojeni s ekonomickým a sociálním životem v jednotlivých krajích České republiky.

Dle dostupné statistiky dotazníkové šetření navštívilo 140 osob, avšak pouze 100 respondentů jej vyplnilo. Dotazník byl zaměřen na pohlaví, věk, důvod přicestování, druh pobytového oprávnění a spokojenost se zaměstnáním a žitím v příslušném regionu.

Podmínkou pro vyplnění dotazníku byli cizinci nebo jedinci, kteří jsou držiteli českého občanství ale pochází z ciziny.

4.6.1 Pohlaví

Graf 6: Poměr respondentů dle pohlaví

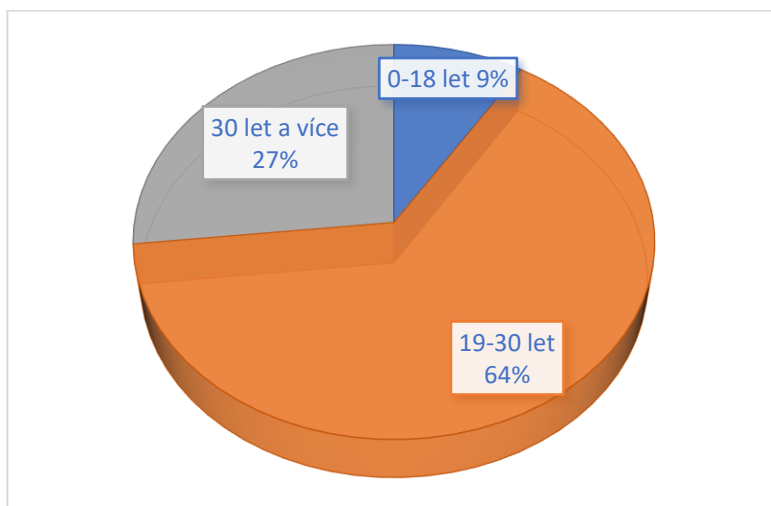

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Jak lze vyčíst z grafu, dotazníkového šetření se zúčastnilo více žen než mužů. Na dotazník odpovědělo 55 žen a 45 mužů.

4.6.2 Věk

Graf 7: Poměr respondentů dle věku

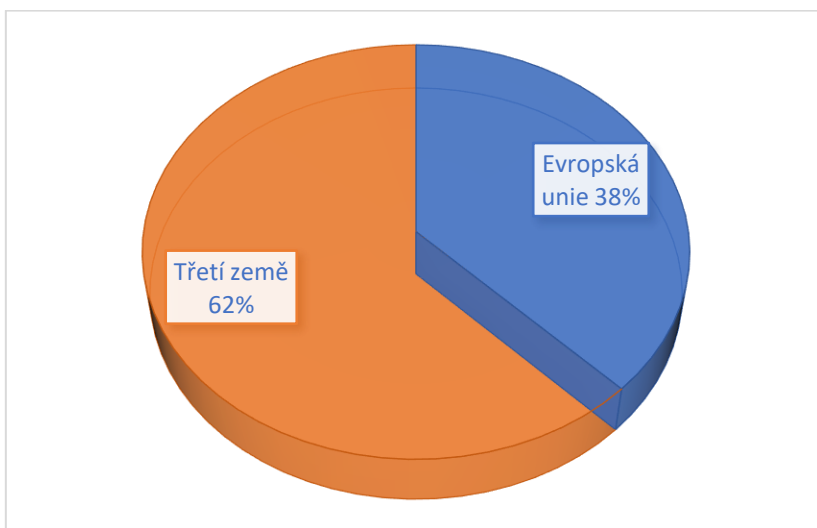

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií ve výsledku dotazníku je 19–30 let, v tomto věku odpovědělo 64 respondentů. Jedná se především o studenty a respondenty nejbližší mému věku. Oproti tomu nejméně zastoupenou věkovou kategorií jsou cizinci ve věku 0-18 let, kterých odpovědělo pouze 9. Vzhledem k tomu, že se podařilo oslovit nejvíce respondentů, kteří zde studují nebo pracují, odpovídá tomu tedy i výsledek poměru respondentů dle věku.

4.6.3 Původ

Graf 8: Poměr respondentů dle původu

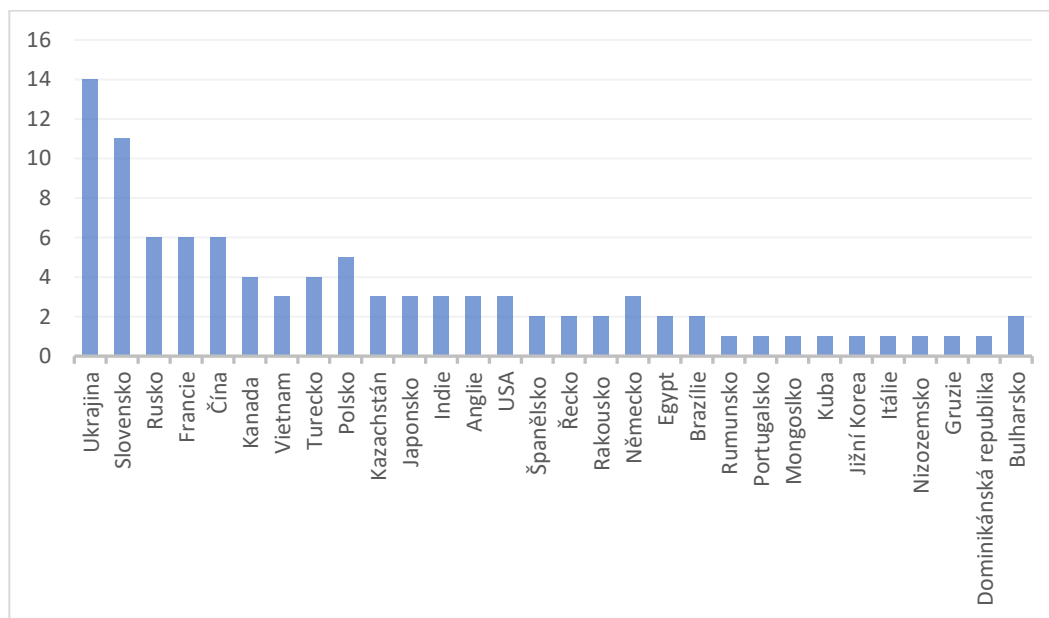

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Ze 100 dotazovaných respondentů pochází poměrná část ze Třetích zemí, a to celkem 62 cizinců, zbylí v počtu 38 pochází z Evropské unie. Předpokladem pro převahu cizinců pocházejících ze Třetích zemí mohou být především lákavější pracovní možnosti nejen v České republice ale i v celé Evropské unii. V Evropské unii je také oproti východním státům klidnější politická situace a přívětivější obyvatelstvo.

4.6.4 Země původu

Graf 9: Poměr respondentů dle země původu

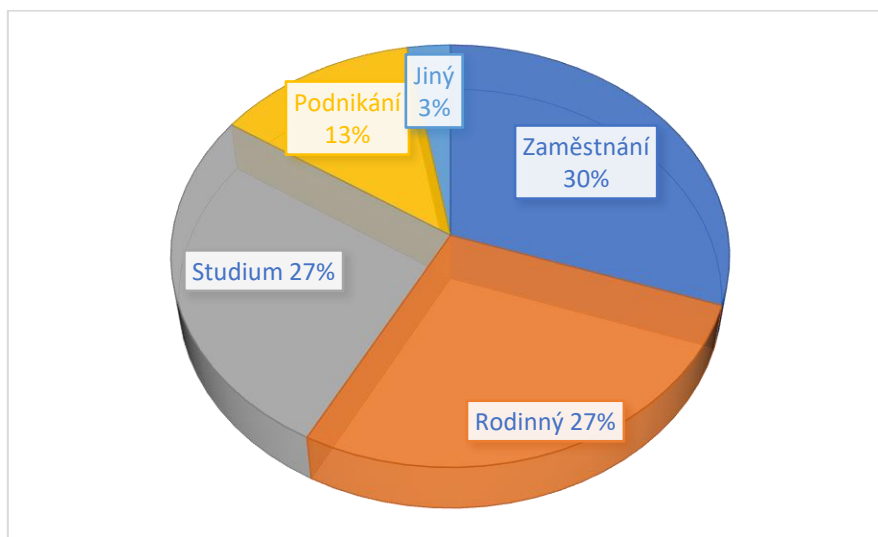

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

V České republice se vyskytují cizinci zastupující hned několik zemí. Nejpočetněji zastoupenou zemí je Ukrajina. Důvodem přistěhování nejvíce cizinců z Ukrajiny může být, jak je již v práci zmiňováno, vypuknutí války na území Ukrajiny v roce 2022. Dalšími nejvíce zastoupenými státy je Slovenská republika, Ruská federace, Francie a Čína. Jelikož je Slovenská republika jedním ze sousedních států České republiky, je pochopitelné četné zastoupení z důvodu blízkosti hranic. Občané Ruské federace se rovněž řadí mezi nejpočetnější menšiny na území České republiky. Avšak po vypuknutí válečného konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou počet migrantů upadá, z důvodu neudělování pobytových oprávnění ruským občanům. Ukrajina tvoří zhruba 14 %, Slovensko 9 %, Rusko 6 % a zbytek zemí v rozmezí od 2-5 %.

4.6.5 Důvod přistěhování

Graf 10: Poměr respondentů dle důvodu přistěhování

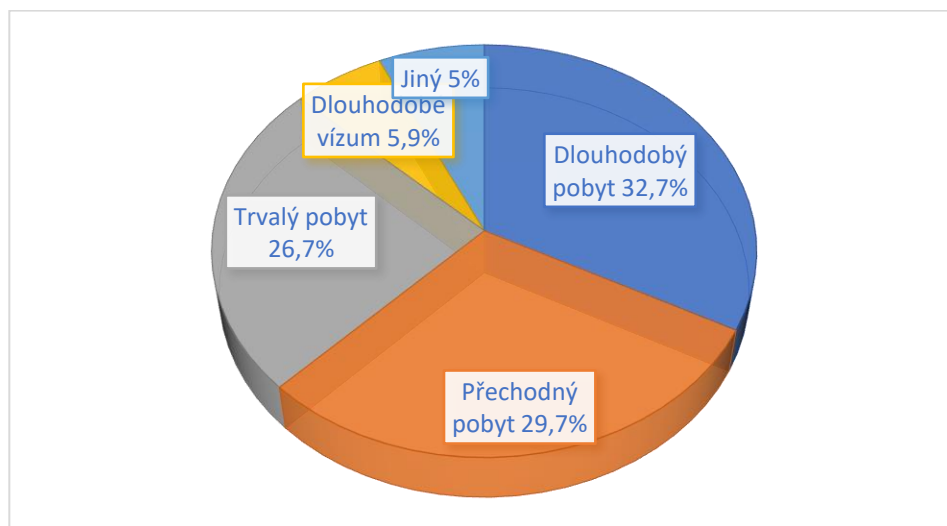

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

V grafu č.10 lze vyčíst, že studium, zaměstnání a rodinný důvod, jsou ty nejčastější důvody přistěhování. 13 cizinců se přistěhovali do České republiky za podnikatelskou činnost. Zbylí 3 zvolili důvod jiný, kde specifikovali, že jejich důvodem je válka na území Ukrajiny. Jak již bylo zmiňováno, je obecně známo, že politická situace v České republice je příznivější než v některých třetích zemí, proto i především v tuto chvíli obyvatelé Ukrajiny a sousedních států zamířili na území České republiky.

4.6.6 Druh pobytového oprávnění

Graf 11: Poměr respondentů dle druhu pobytového oprávnění

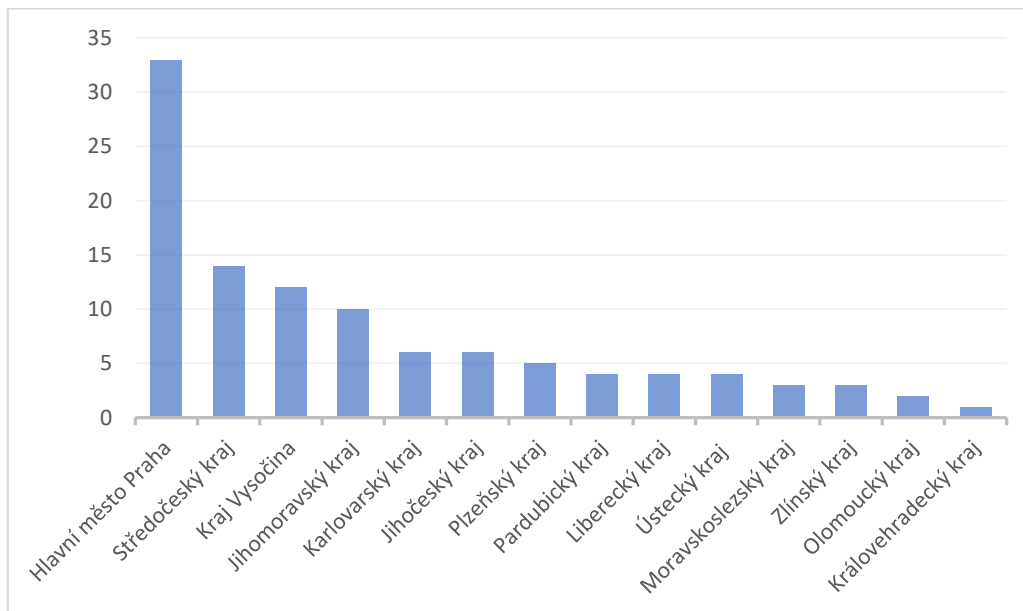
Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Další otázkou bylo, jaké mají cizinci pobytové oprávnění v České republice. 33 respondentů jsou držitelé dlouhodobého pobytu. Druhým nejčastějším povolením je přechodný pobyt a poté pobyt trvalý. Z toho vyplývá, že dotazovaní respondenti pobývají na území už delší dobu.

Na tuto otázku navazovala otázka ohledně toho, zda pro ně bylo těžké oprávnění získat. Kde 86 respondentů odpovědělo, že pro ně nebylo těžké získat oprávnění. Ti, kteří uvedli že ano, často jako důvod uváděli plnou kapacitu ambasády, spousta papírování, nedostatek financí a nemožnost prokázání vztahu, to v případě, že žádali o přechodný pobyt rodinného příslušníka Evropské unie. Jak občani z Evropské unie, tak i občani ze třetích zemí cestují na území České republiky v hojném počtu. Proto je tedy pochopitelné, že pracovníci na příslušných úřadech nestíhají vždy odbavit migranty v daných lhůtách.

4.6.7 Region pobývání

Graf 12: Poměr respondentů dle kraje, kde žijí

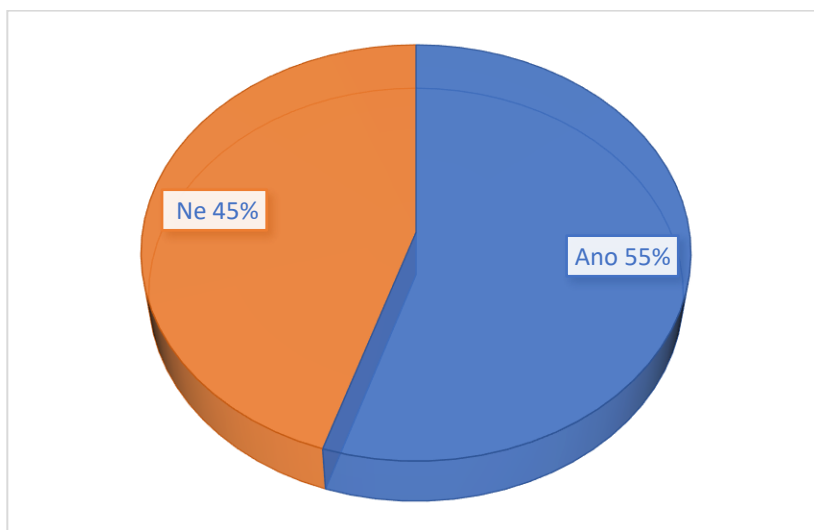

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Nejobsazenějším krajem dle dotazníku vyšlo hlavní město Praha. V Praze žije téměř 33 % dotazovaných respondentů. Dalšími kraji, které se řadí do obsazenějších v České republice, je Středočeský kraj, kraj Vysočina a Jihomoravský kraj. Ve Středočeském kraji je procentuální zastoupení 14 %, v kraji Vysočina 12 % a v Jihomoravském kraji 10 %. Ostatní kraje jsou méně zastoupeny a nejsou od sebe počtem cizinců významně rozdílné. Nejobsazenější regiony mohou nabídnout mnoho pracovních příležitostí, možnosti vzdělání a bohaté kulturní vyžití. Především v Praze a Jihomoravském kraji je daleko snazší najít bydlení, protože se jedná o velké regiony.

4.6.8 Spokojenost v regionech

Graf 13: Poměr respondentů dle spokojenosti v krajích

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

4.6.9 Vliv kraje na spokojenost cizinců pomocí Chí-kvadrát testu.

K testování byly vybrány nejobsazenější kraje, tedy Praha, Středočeský kraj, kraj Vysočina a Jihomoravský kraj.

Testování spokojenosti je vyjádřené jako ANO = cizinec je spokojený, NE = cizinec není spokojený, a to na hladině významnosti $\alpha = 5\%$, zda existuje statistická významnost mezi kraji.

Tabulka 8: Počty cizinců v krajích

Kraj	Počet cizinců
A: Praha	33
B: Středočeský kraj	14
C: Kraj Vysočina	12
D: Jihomoravský kraj	10

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 9: Pozorované četnosti

	A	B	C	D	Součet n_j
ANO	23	9	4	3	39
NE	10	5	8	7	30
Součet n_i	33	14	12	10	69 n

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10: Teoretické četnosti

e_{ij} = (n_i*n_j)/n (2)	A	B	C	D
ANO	18,652174	7,913043	6,782609	5,652174
NE	14,347826	6,086957	5,217391	4,367826

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11: Testovací kritérium K_{ij}

K_{ij} = (n_{ij} - e_{ij})²/e_{ij} (3)	A	B	C	D
ANO	1,013479	0,149307	1,141583	1,244482
NE	1,317523	0,194099	1,484058	1,617826

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota “chí-kvadrát“ jako součet všech **K_{ij} = 8,162357**

Pomocí funkce =CHISQ.DIST je vyhodnocená pravděpodobnost, že zadaná hodnota “chí kvadrát“ nastala jen vlivem mnoha náhodných faktorů, tj. pravděpodobnost, že vliv krajů A, B, C, D je nevýznamný.

p – value = 0,019248

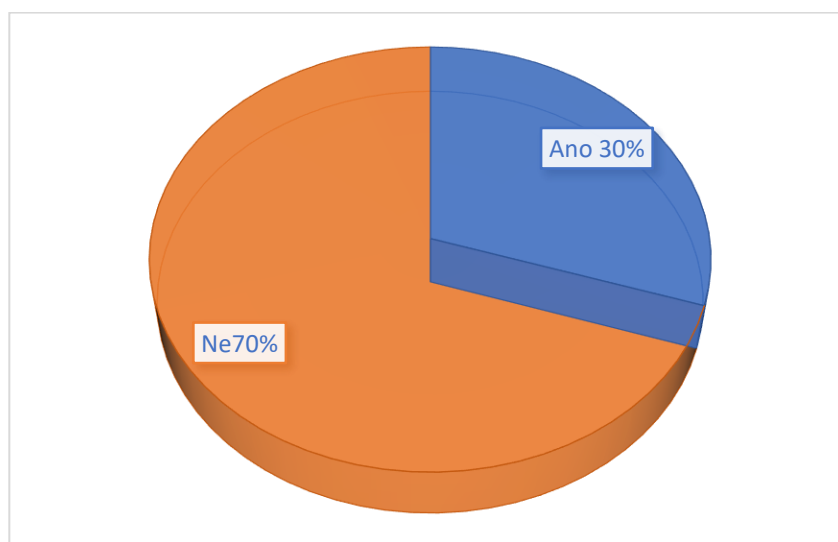
Závěr: Je menší pravděpodobnost než 5 %, že by takovéto četnosti testování vznikly vlivem mnoha náhodných faktorů, proto se nulová hypotéza, že jsou proměnné nezávislé zamítá a přijímá alternativní hypotéza.

Alternativní hypotéza: Vliv kraje na spokojenost cizinců je statisticky významný.

Spokojenost cizinců závisí na mnoha aspektech, ale jeden z nejhlavnějších je to, ve kterém regionu žijí. Je pochopitelné, že ti respondenti, kteří se usídlili především v Praze a Středočeském kraji mají více možností. Ať už se jedná o pracovní či kulturní příležitosti.

4.6.10 Stěhování

Graf 14: Poměr respondentů dle přemýšlení o stěhování

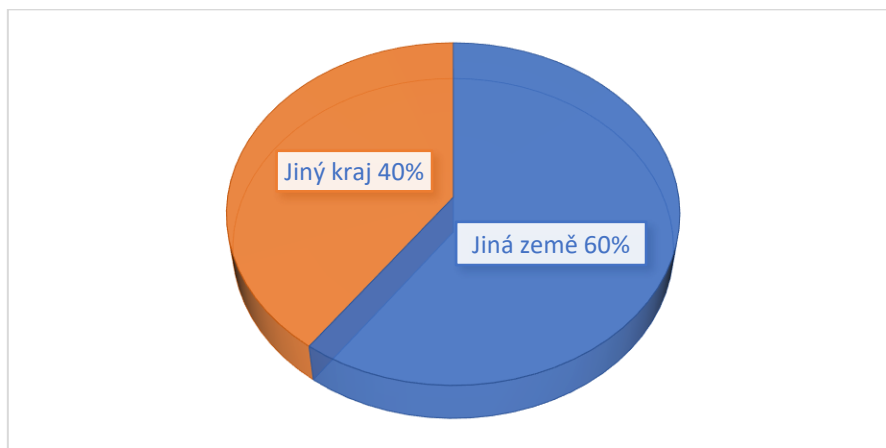

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Navazující otázkou na předchozí byla otázka, zda respondenti přemýšleli někdy o stěhování v případě, že jsou nespokojeni v kraji, kde žijí. Poměrná většina 70 respondentů odpověděli, že o stěhování nepřemýšlela. Avšak 30 respondentů odpověděli, že o stěhování přemýšleli. Nejspíše proto, že i přes spoustu možností práce a vzdělání, jsou státy, které mohou nabídnout prestižnější a lákavější univerzity.

Doplňující otázkou bylo, zda přemýšleli o stěhování do jiného kraje nebo jiné země. 18 z dotazovaných přemýšleli o stěhování do jiné země a zbylých 12 do jiného kraje.

Graf 15: Poměr respondentů dle místa stěhování

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

4.6.10.1 Jaký kraj a proč?

Tabulka 12: Poměr respondentů dle kraje a účelu stěhování

Praha	kraj Vysočina	Moravskoslezský kraj
více pracovních míst	čistější prostředí	nižší náklady na život a bydlení
větší město	nižší náklady na bydlení	1
motivace k seberozvoji	3	
možnost učit se cizí jazyky a konverzace s nosiči cizích jazyků		
více lidí = více zkušeností		
větší plat		
8		

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Z 12 dotazovaných respondentů, kteří přemýšleli o stěhování do jiného kraje uvedlo 8 hlavní město Prahu. Mezi hlavní důvody zařadili více pracovních míst, motivace k seberozvoji a možnost studia cizích jazyků. 3 respondenti uvažují o kraji Vysočina kvůli čistějšímu prostředí a nižším nákladům na bydlení. Posledním krajem, který respondenti uvedli, je kraj Moravskoslezský. Zmíněné kraje mají rozhodně co nabídnout. Od pracovních

příležitostí, možností vzdělání, seberozvoje až po různorodé sociální skupiny, do kterých se mohou snadno začlenit.

4.6.10.2 Jaká země a proč?

Tabulka 13: Poměr respondentů dle země a účelu stěhování

Německo	Švýcarsko	Španělsko	Rakousko	Slovensko	Francie	Nizozemsko
lepší podmínky pro podnikání	více pracovních možností	vlídnější a ochotnější obyvatelstvo	příroda	rodná země	pracovní možnosti	pracovní možnosti
vyšší platy	příroda	teplejší prostředí	1	1	1	1
nové zkušenosti	vyšší platy	ekonomicky vyspělejší				
7	4	3				

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Z 18 dotazovaných respondentů uvedlo 7 Německo. Německo uvedli kvůli lepším podmínkám pro podnikání, vyšším platům a nových zkušenostech. Na druhém místě uváděli Švýcarsko v poměru 4, pro více pracovních možností, přírodu a vyšší platy. Španělsko je pro respondenty lákavé především kvůli vlídnějšímu obyvatelstvu, teplejšímu prostředí a vyspělejší ekonomice. Jak lze vyčíst z tabulky č.7 je Španělsko zvolili 3 respondenti. Rakousko, Slovensko, Francie a Nizozemsko jsou ve stejném zastoupení 1 respondenta. Opět jsou tyto země lákavé především kvůli pracovním příležitostem a přírodě.

4.6.11 Diskriminace

Graf 16: Poměr respondentů setkali-li se s diskriminací v regionech, kde žijí

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Většina respondentů se nesetkává s diskriminací v regionech, kde žijí a jsou spokojeni s životem v České republice. Ostatních 35 jsou ti, kteří se s diskriminací setkali či setkávají během života v České republice.

Následovala otázka, kvůli čemu se nejčastěji s diskriminací setkávají.

4.6.11.1 Vliv kraje na spokojenost cizinců pomocí Chí-kvadrát testu.

K testování byly vybrány nejobsazenější kraje, tedy Praha, Středočeský kraj, kraj Vysočina a Jihomoravský kraj.

Testování spokojenosti je vyjádřené jako ANO = cizinec se setkal s diskriminací, NE = cizinec se nesetkal s diskriminací, a to na hladině významnosti alfa = 5 %, zda existuje statistická významnost mezi kraji.

Tabulka 14: Počty cizinců v krajích

Kraj	Počet cizinců
A: Praha	33
B: Středočeský kraj	14
C: Kraj Vysočina	12
D: Jihomoravský kraj	10

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 15: Pozorované četnosti

	A	B	C	D	Součet n_j
ANO	15	8	3	5	31
NE	18	6	9	5	38
Součet n_i	33	14	12	10	69 n

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 16: Teoretické četnosti

$e_{ij} = (n_i * n_j) / n$	A	B	C	D
ANO	14,826087	6,289855	5,391304	4,492754
NE	18,173913	7,710144	6,608696	5,507246

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 17: Testovací kritérium K_{ij}

$K_{ij} = (n_{ij} - e_{ij})^2 / e_{ij}$	A	B	C	D
ANO	0,002016	0,365574	1,906112	0,051459
NE	0,001680	0,487432	0,635371	0,051459

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota “chí-kvadrát“ jako součet všech $K_{ij} = 3,501103$

Pomocí funkce =CHISQ.DIST je vyhodnocená pravděpodobnost, že zadaná hodnota “chí kvadrát“ nastala jen vlivem mnoha náhodných faktorů, tj. pravděpodobnost, že vliv krajů A, B, C, D je nevýznamný.

p – value = 0,608375

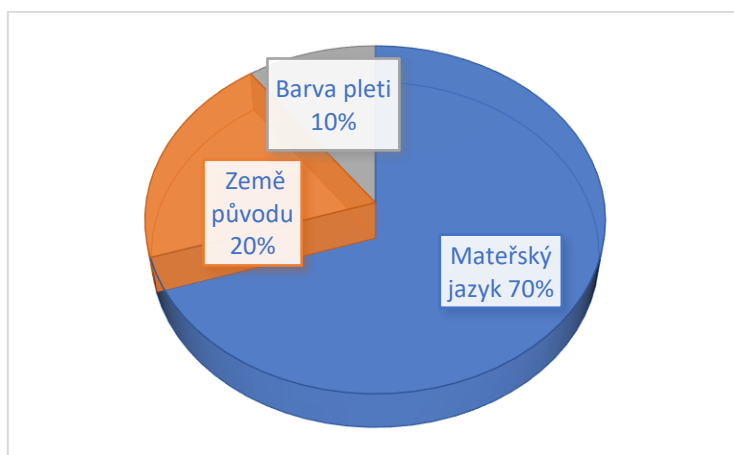
Závěr: Je větší pravděpodobnost než 5 %, že by takovéto četnosti testování vznikly vlivem mnoha náhodných faktorů, proto se nulová hypotéza, že jsou proměnné nezávislé přijímá a zamítá alternativní hypotéza.

Alternativní hypotéza: Vliv kraje na výskyt diskriminace cizinců není statisticky významný.

Odpůrců migrantů je po celé České republice spousta. Proto nezáleží, v jakém regionu se cizinci usídlí. Případné diskriminaci se bohužel nevyhnou ani v těch nejmenších krajích.

4.6.12 Důvod diskriminace

Graf 17: Poměr důvodů diskriminace

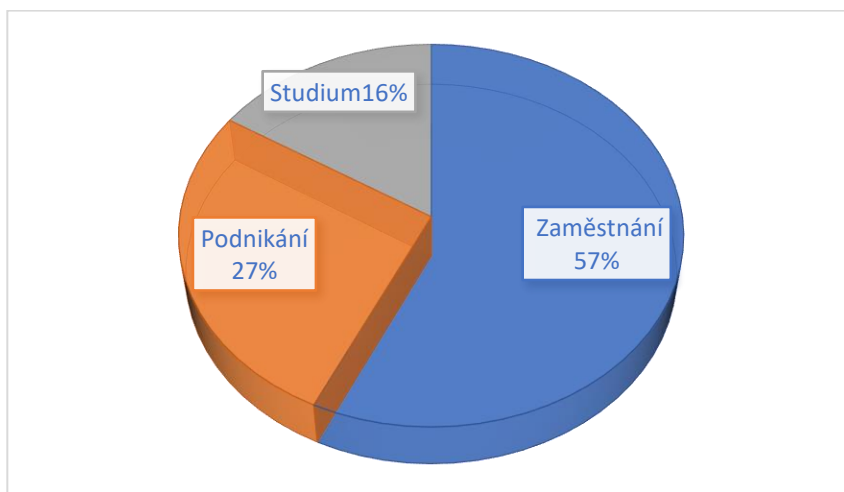

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Nejčastějším důvodem diskriminace je dle grafu 17 mateřský jazyk. Předpoklad tedy je, že s tímto problémem se setkávají cizinci mluvící východoslovanskými, sinotibetskými a austroasijskými jazyky. Jsou to jazyky velice vzdálené jazyku českému, proto někteří občané České republiky odmítají přijmout migranty hovořící těmito jazyky.

4.6.13 Účel pobytu

Graf 18: Poměr respondentů dle účelu pobytu

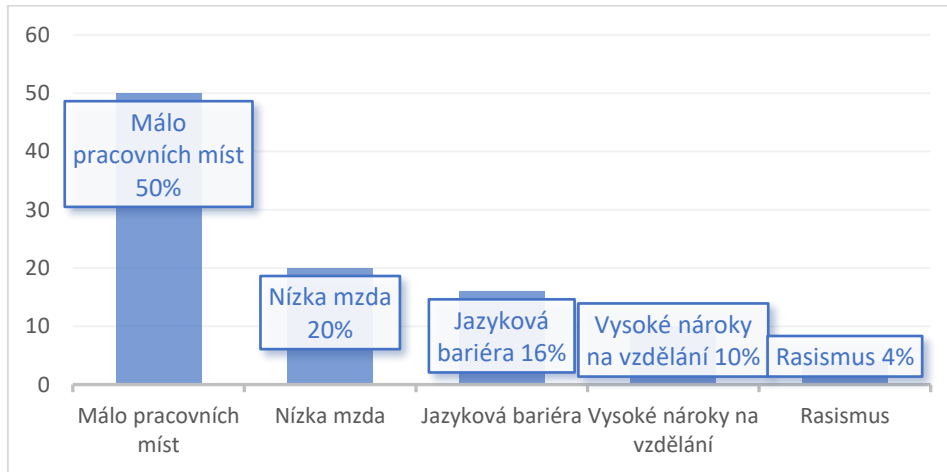

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Cizinci v České republice pobývají především kvůli zaměstnání. To také potvrzuje 57 respondentů, kteří odpověděli, že zde pobývají za účelem zaměstnání. 27 respondentů na území podniká a zbylých 16 respondentů odpovědělo, že zatím studují.

Ti, kteří odpověděli, že jsou zaměstnaní odpovídali na doplňující otázku, zda pro ně bylo obtížné získat zaměstnání v kraji, kde žijí nebo jsou případně zaměstnaní v jiném kraji. Z 57 respondentů odpovědělo 35, že neměli problém se získáním zaměstnáním. Malá část odpověděla, že jsou zaměstnaní v jiném kraji. Pro zbylý počet 20 respondentů bylo obtížné získat zaměstnání, kteří odpovídali na následující otázku.

Graf 19: Poměr respondentů dle důvodů, proč pro ně bylo obtížné získat zaměstnání

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Z 20 respondentů odpovědělo 10, kteří uvedli, že hlavním problémem pro získání zaměstnání bylo málo pracovních míst. 4 respondenti měli problém s nízkou mzdou. Zbylé nejméně procentuálně zastoupeny problémy byly, jazyková bariéra, vysoké nároky na vzdělání a v poslední řadě rasismus. S jazykovou bariérou se nejčastěji potýkají migranti z asijských států. I když je především ve větších regionech velké množství pracovních příležitostí. Ne vždy je dostatečný počet volných pracovních míst. Způsobuje to velký přísun migrantů a stoupající poptávka od občanů České republiky.

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit ekonomické a sociální podmínky cizinců žijících v České republice. Dále zjistit, jak Českou republiku vnímají cizinci a jaký vliv na jejich život mají regiony, ve kterých se usídlili. Práce je rozdělena na dvě části.

V první části jsou uvedeny a vysvětleny právní podmínky cizinců, občané třetích zemích, druhý pobytů, vzdělávání cizinců, migrace a integrace cizinců. Druhá část, tedy praktická, je zaměřena na vývoj počtu cizinců na území České republiky, spokojenost s ekonomickým a sociálním životem v jednotlivých regionech.

Přestože se Česká republika svou rozlohou neřadí mezi velké země, stává se pro cizince stále lákavější destinací. Především díky pracovním příležitostem. Od roku 2012 počet cizinců stále stoupá. Každým rokem přibývá v průměru okolo 10 000 legálních migrantů. V roce 2022 byl zaznamenán mimořádný nárůst. Protože v této době došlo k vypuknutí válečného konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou. K 31.12.2022 se vyskytovalo na území 1 116 154 přistěhovalých cizinců. To je o 69% více, jak v roce 2021. Práce je zaměřena především na cizince ze třetích zemích. Konkrétně na cizince z Ukrajiny, Ruska a Vietnamu. Důvodem je jejich četné zastoupení v České republice. Cizinci z Ukrajiny svým počtem na území České republiky jednoznačně vedou. Důvodem není jen válečný konflikt. Ukrajínští migranti se stěhují do České republiky za účelem vzdělání, práce a obecně kvůli lepším podmínkám pro život. Občané Ukrajiny nemají tolik příležitostí k vysokému vzdělání a pracovnímu posunu. Proto migrují do jiných zemí, kde si mohou v rámci vzdělání a práce plnit své představy. V letech 2012-2017 se počet migrantů přicházejících do České republiky významně nelišil. V průměru každý rok přibylo okolo 5 000 migrantů. Během těchto let nebyl zaznamenán jakákoliv větší okolnost, který by urychlila či zpomalila migraci. Od roku 2018 byl nárůst každým rokem početnější. Průměrný nárůst stoupl na 10 000 každý rok. Avšak nejrapidněji počet stoupl v roce 2022, kdy k počtu 196 875 migrantů k datu 31.12.2021 přibylo 439 407 migrantů. Migrace byla jednoznačně podmíněna ekonomickou situací, a především vypuknutím válečného stavu na území Ukrajiny. Na druhém místě v počtu migrantů na území České republiky je Vietnam, kde je nárůst od roku 2012 pravidelný. V průměru každý rok migruje okolo 2 000 cizinců z Vietnamu. Důvodem migrace je především historický vývoj v oblasti mezilidských vztahů mezi Českou republikou a Vietnamem. Valná většina migrantů v tuto chvíli migruje především za účelem

sloučení rodiny či podnikáním. V této době je dá se říct běžné, že čím dál více vznikají vztahy a uzavírají se manželství mezi lidmi s jiným státním občanstvím. Je tomu tak, protože nyní je mnohem více možností k cestování a usídlování v jiných zemích. Mají tedy šanci se potkat lidé z opačných stran světa. Státní příslušníci Ruské federace jsou počtem oproti Ukrajině a Vietnamu nejméně zastoupeni. V letech 2012-2022 byl zaznamenán mírný nárůst. Dokonce v roce 2022 počet klesl o 2 000 migrantů. Ruští občané migrují do České republiky především kvůli studiu na vysokých školách. Po vypuknutí války v roce 2022, je vstup migrantů z Ruska výrazně omezen. To vede k poklesu počtu migrantů i v následujících letech. Protože se Česká republika rozhodla být otevřená a nápomocná uprchlíkům z Ukrajiny, občané Ruska nemají tolik možností, jak migrovat na území Česka.

Největší počet cizinců na území je ve věku od 15 do 64 let. Jsou to tedy převážně ekonomicky aktivní cizinci. Právě tyto věkové skupiny se usídlují v České republice, aby se zde mohli vzdělávat a uplatnit v zaměstnání. Více jak půlka z celkového počtu je zastoupena muži. Převaha mužů je podmíněna větší nabídkou volných pracovních míst v oboru stavebnictví, truhlářství a dalších manuálně náročných prací. Není to však jediný důvod. Častokrát mají muži, kteří migrují, ve své rodné zemi rodiny. A protože není vždy jednoduché získat povolení k pobytu jak pro sebe, tak především pro celou rodinu. Ženy z tohoto důvodu zůstávají v rodných zemích s dětmi. Z toho vyplývá, že cizinci migrují do České republiky především za prací.

Česká republika je jedním ze zemí Evropské unie, která má nejnižší míru nezaměstnanosti. Jak už bylo zmíněno, jedním z hlavních důvodů migrací do České republiky je zaměstnání. Na základě dat, které uvádí Český statistický úřad je nejvíce zaměstnaných migrantů v Praze. Počet je zaznamenán okolo 407 000 zaměstnaných migrantů. Co se týče ostatních krajů, nejvíce zaměstnaných cizinců čítá Středočeský a Jihomoravský kraj. Jelikož jsou tyto kraje poměrně velké svou rozlohou. Není proto tolik obtížné zde najít uplatnění a mnoha oborech.

Praktická část byla zaměřena na dotazníkové šetření a testování vlivu kraje na spokojenost cizinců a výskyt diskriminace. Respondenti odpovídali kromě základních otázek na pohlaví, věk a původ, také na otázky ohledně získání pobytového oprávnění, zaměstnání, diskriminací a spokojenosti v jednotlivých regionech.

Převážná část respondentů byly ženy ve věku od 19 do 30 let. Toto věkové rozmezí je nejvíce zastoupené proto, že je práce zaměřená především na migranty, kteří na území České

republiky studují či pracují. Většina respondentů pochází ze třetí země, nejčastěji Ukrajina, Rusko, Čína a Kanada. Nejčastějšími důvody migrace byly zaměstnání, studium a rodina.

Cílem dotazníkového šetření byla analýza spokojenosti v České republice a v jednotlivých regionech. Nejlákavějšími regiony pro respondenty z ostatních regionů jsou kraj Vysočina, Praha, Středočeský kraj a kraj Jihomoravský. U těchto nejjobsazenějších krajů byla testována závislost. Zda kraj, ve kterém respondenti žijí, má vliv na jejich spokojenost a setkávání se s diskriminací. Na základě testování bylo zjištěno, že kraj, ve kterém se respondenti usídlili má vliv na jejich spokojenost. Tento výsledek je dán tím, že ne každý kraj má stejné podmínky pro vzdělání, práci a kulturní život. To, co mohou nabídnout velká města, chybí menším městům. Pokud respondenti žijí v kraji, kde mají dostatek volných pracovních míst jsou pochopitelně spokojenější než ti, kteří žijí v menších regionech a zaměstnání si nemohou vybírat. Stejně tak v případě kulturního vyžití. Praha nabízí spoustu možností v oblasti kultury, na rozdíl od menších měst. V dalším testování, kde byla testovaná závislost kraje na výskyt diskriminace nebyla potvrzená závislost. Což vysvětluje, že bez ohledu na to, v jakém kraji cizinec žije, se může setkat s diskriminací. V tomto případě tedy nezáleží, zda cizinec pobývá ve větším či menším kraji. Protože všude žijí lidé, kteří nebudou přijímat cizince a budou je diskriminovat z jakýkoliv důvodů. Hlavním důvodem respondenti uvedli mateřský jazyk. To je způsobeno tím, že český jazyk se významně liší od většiny cizích jazyků. Jako je ruština, ukrajinština a vietnamština. V závěru je ale nutné zmínit, že byla zjištěna převážná spokojenost s ekonomickým a sociálním životem na území České republiky. Čím více spokojených cizinců se usídli v regionech, tím mají regiony více prostoru jak pro sociální, tak i ekonomický rozvoj. Ať už v podobě více pracovních sil a více ekonomicky aktivních lidí, tak rovněž pokud budou mít cizinci s místními občany kladné vztahy může se region zaměřit na konání více společenských aktivit a prosazení se v rámci ostatních regionů. Cíl práce byl splněn. Práce přináší nahléd do života cizinců v České republice. Jejich možnosti, práva a povinnosti. Především bylo nastíněno vnímání České republiky očima cizinců. Případná zlepšení, která by byla možná realizovat, jsou určitě v oblasti sociální problematiky. V podobě seminářů, školení a akcí, kde by čeští občané měli možnost více vnímat odlišné kultury a tradice jiných zemí. Na základě kterých, by mohla diskriminace částečně vymizet. Občané cizích zemí by určitě uvítali více veřejných aktivit, kde by se mohli rychleji začlenit do sociálních skupin.

Data byla zpracována pomocí Microsoft Excel, kde byly vytvořeny veškeré tabulky a grafy. Zkoumání závislosti bylo testováno pomocí χ^2 testu.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Tištěné zdroje

BARŠOVÁ, Andrea. Kdo chce žít v Česku.: Státní občanství. [online]. 2004.

[cit. 2023-02-11].

Dostupné:http://aa.ecn.cz/img_upload/9e9f2072be82f3d69e3265f41fe9f28e/PINF_kdo_chce_zit.pdf.

BOUŠKOVÁ, Mgr. Petra a další. 2018. Cizinci v České republice: Foreigners in the Czech Republic. Praha: Český statistický úřad. Souborné informace. ISBN 978-80-250-2870-4.

ČIŽINSKÝ, Pavel. Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1.

DI CESARE, Donatella. 2020. Resident foreigners: a philosophy of migration. English edition. Medford: MA: Polity. ISBN 9781509533541.

DRBOHLAV, Dušan. 2010. Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-807-4190-391.

KAZ'MINA, O.E. a P.I. PUČKOV. 2016. Osnovy étnodemografii: učebnoe posobie.

Moskva: Nauka, 1994. ISBN 5020108405.

KOLDINSKÁ, Kristina, Harald CHRISTIAN SCHEU a Martin ŠTEFKO. Sociální integrace cizinců. Praha: Auditorium, 352 s. ISBN 978-80-87284-60-5.

LEONTIYEVA, Yana a Martin VÁVRA. 2009. Postoje k migrantům. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 978-80-7330-6.

MATOUŠEK, Oldřich. 2003. Slovník sociální práce. English edition. Praha: Portál. ISBN 80-717-8549-0.

NEUMANNOVÁ, Radka. 2006. Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR: příručka pro zaměstnance veřejné správy. Praha: Multikulturní centrum Praha. ISBN 80-239-7825.X.

PAVLENOK, P. 1988. Kratkij slovar' po sociologii. Moskva: Politizdat. ISBN 5-250-00129-7.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. 2001. Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století. Praha: Portál. ISBN 80-717-8648-9.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana a další. 1998. Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník. Praha: Portál. ISBN 80-717-8285-8.

SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. Statistické metody II. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1736-9.

PECÁKOVÁ, Iva. Statistika v terénních průzkumech. Třetí, přepracované vydání. [Průhonice]: Professional Publishing, 2018. ISBN 978-80-88260-10-3.

6.2 Internetové zdroje

Kdo je občan třetí země? - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.02.2023]. Dostupné: <https://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-treti-zeme.aspx>

Český statistický úřad: Metodika počtu cizinců [online]. [cit. 13.02.2023].

Dostupné: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/metodika-poctu-cizincu>

Krátkodobý pobyt (vízová povinnost / bezvízový styk) - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.02.2023].

Dostupné: <https://www.mvcr.cz/clanek/kratkodoby-pobyt-vizova-povinnost-bezvizovy-styk.aspx>

Dlouhodobý pobyt - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.02.2023].

Dostupné: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx>

Trvalý pobyt - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.02.2023]. Dostupné: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx>

Udělení státního občanství České republiky - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.02.2023].

Dostupné: <https://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

Informace k novému zákonu o státním občanství ČR - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.02.2023]. Dostupné: <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx>

Možnosti pobytu cizinců a jejich přístupu na trh práce ČR - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.02.2023]. Dostupné: <https://www.mvcr.cz/clanek/moznosti-pobytu-cizincu-a-jejich-pristupu-na-trh-prace-cr.aspx>

Ministerstvo práce a sociálních věcí: *Modré karty pro cizince v České republice* [online]. [cit. 13.02.2023]. Dostupné: <https://www.mpsv.cz/pro-cizince-1>

Povinná školní docházka - Sdružení pro integraci a migraci. *Sdružení pro integraci a migraci* [online]. Copyright © 2011 [cit. 13.02.2023].

Dostupné: <https://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/pi-uznani-kvalifikace/povinna-skolni-dochazka>

Migrace - Aktuální informace o migraci. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 13.02.2023]. Dostupné: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/migrace-web-uvod-migrace.aspx>

Integrační politika ČR. *Home* [online]. Copyright © [cit. 13.02.2023]. Dostupné: <https://www.cizinci.cz/zakladni-informace1>

Integrace cizinců-Aktuální informace o migraci. *Úvodní strana-Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit.13.02.2023].

Dostupné: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/integracecizincu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Občané EU a jejich rodinní příslušníci [online]. 2011 [cit. 2023-11-24]. Dostupné z: <https://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici>

Generální konzulát ČR ve Lvově. 2017. Pravidla bezvízového režimu pro občany Ukrajiny. MZV ČR. [Online] 2017

7 Seznam tabulek a grafů

7.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet cizinců podle kategorií pobytů v České republice k 31.12.2021.....	18
Tabulka 2: Počet cizinců v ČR.....	28
Tabulka 3: Počet cizinců z Ruska, Ukrajiny a Vietnamu v letech 2012-2022.....	29
Tabulka 4: Predikce počtu cizinců pomocí trendové funkce v letech 2023-2025.....	30
Tabulka 5: Počet cizinců z EU v letech 2012-2022 s predikcí pomocí trendové funkce v letech 2023-2025.....	32
Tabulka 6: Počet cizinců podle věku a pohlaví v České republice k 31.12.2021.....	34
Tabulka 7: Přehled zaměstnanosti cizinců podle krajů v letech 2015-2022.....	35
Tabulka 8: Počty cizinců v krajích.....	43
Tabulka 9: Pozorované četnosti.....	44
Tabulka 10: Teoretické četnosti.....	44
Tabulka 11: Testovací kritérium K_{ij}.....	44
Tabulka 12: Poměr respondentů dle kraje a účelu stěhování.....	46
Tabulka 13: Poměr respondentů dle země a účelu stěhování.....	47
Tabulka 14: Počty cizinců v krajích.....	49
Tabulka 15: Pozorované četnosti.....	49
Tabulka 16: Teoretické četnosti.....	49
Tabulka 17: Testovací kritérium K_{ij}.....	49

7.2 Seznam grafů

Graf 1: Nejčastěji zastoupené státní občanství cizinců třetích zemí v České republice k 31.12.2021.....	16
Graf 2: Počet legálně zaměstnaných cizinců v České republice k 31.12.2021.....	23
Graf 3: Nelineární trendová funkce.....	31
Graf 4: Nelineární trendová funkce.....	33
Graf 5: Poměr cizinců mužů a žen v České republice.....	34
Graf 6: Poměr respondentů dle pohlaví.....	36
Graf 7: Poměr respondentů dle věku.....	37
Graf 8: Poměr respondentů dle původu.....	38
Graf 9: Poměr respondentů dle země původu.....	39
Graf 10: Poměr respondentů dle důvodu přistěhování.....	40
Graf 11: Poměr respondentů dle druhu pobytového oprávnění.....	41
Graf 12: Poměr respondentů dle kraje, kde žijí.....	42
Graf 13: Poměr respondentů dle spokojenosti v kraji.....	43
Graf 14: Poměr respondentů dle přemýšlení o stěhování.....	45
Graf 15: Poměr respondentů dle místa stěhování... ..	46
Graf 16: Poměr respondentů setkali-li se s diskriminací v regionech, kde žijí	48
Graf 17: Poměr důvodů diskriminace	50
Graf 18: Poměr respondentů dle účelu pobytu	51
Graf 19: Poměr respondentů dle důvodů, proč pro ně bylo obtížné získat zaměstnání.....	52

8 Přílohy

8.1 Příloha 1: Dotazníkové šetření

1. Jaké je Vaše pohlaví/your gender?
 - Žena/female
 - Muž/male
2. Kolik Vám je let/how old are you?
 - 0-18 let/years
 - 19-30 let/ years
 - 30 a více/and more
3. Odkud pocházíte/ where you come from?
 - Evropská unie/Europe union
 - Třetí země/third countries
4. Z jaké země/from which country?

5. Za jakým účelem jste se přestěhoval/a do České republiky/for what purpose did you move to the Czech Republic?
 - Studium/study
 - Zaměstnání/employment
 - Rodinný/family
 - Podnikání/business
 - Jiný/other
6. Jakého pobytového oprávnění jste držitelem/which residence permit do you have?
 - Dlouhodobé vízum/long term visa
 - Dlouhodobý pobyt/long term residence
 - Přejídný pobyt/temporary residence
 - Trvalý pobyt/permanent residence
 - Jiný/other

7. Bylo pro Vás obtížné získat pobytové oprávnění/it was difficult for you to get a residence permit?

- Ano/yes
- Ne/no

8. Pokud jste zvolili ano, proč/if you choose yes, why?

9. V jakém kraji žijete/what region do you live in?

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královehradecký kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Zlínský kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj

10. Jste spokojeni v kraji, ve kterém žijete/are you happy in the region where you live?

- Ano/yes
- No/ne

11. Přemýšleli jste někdy o stěhování/have you ever thought about moving?

- Ano/yes
- Ne/no

12. Pokud ano, kam/if so, where?

- Jiný kraj/other region
- Jiná země/other country

13. Pokud jste zvolili jiný kraj, jaký a proč/if you choose other region, which and why?

14. Pokud jste zvolili jinou zemi, jakou a proč/if you choose other country, which and why?

15. Setkali jste se za svůj život v České republice s odsuzováním či šikanou/in your lifetime in the Czech Republic, have you encountered judgement or bullying?

- Ano/yes
- Ne/no

16. Pokud ano, kvůli čemu/if so, what's the reason?

- Barva pleti/skin colour
- Mateřský jazyk/native language
- Země odkud pocházím/country where I come from
- Jiný/other

17. Čím se živíte/what you do for living?

- Zaměstnání/employment
- Podnikání/business
- Zatím studuji/so far studying
- Jiný/other

18. Pokud jste zaměstnání, bylo pro Vás obtížné sehnat zaměstnání ve Vašem kraji/if you are employed has it been difficult for you to find employment in your region?

- Ano/yes
- Ne/no
- Jsem zaměstnán/a v jiném kraji/I am employed in another region

19. Pokud jste zvolil ano, proč/if you choose yes, why?

- Málo pracovních míst/not enough jobs
- Vysoké nároky na vzdělání/high educational requirements
- Nízká mzda/low pay
- Jazyková bariéra/language barrier
- Rasismus/racism
- Jiný/other